

Försvarshögskolan

Ukrainakriget i nyhetspressen

En kvalitativ undersökning av tidningsrapporteringen om Ukrainakriget i två svenska tidningar under 2022 jämfört med 2014.

Måns Birkoff

C-uppsats Militärhistoria HT 2023

Handledare: Gustav Berry

Abstract (English)

The war in Ukraine had a large media presence during both 2014 and 2022. The way media frames information about the conflict can lead to the reader of said media to be influenced into viewing actors and events in a certain way, which can have an effect on public opinion and political decision making. Because of this framing theory is used as the theoretical basis to analyze the Swedish newspapers Aftonbladet and Dagens Nyheter. The goal of this analysis is to form an understanding about how the media has framed the Ukraine war over time. To reach this goal the analysis attempts to answer the following questions: How Swedish newspapers have framed the Ukraine war during 2022 and 2014? Is the framing in these papers biased towards any actors in 2022 and how does this compare to 2014? How does the framing of the conflict in 2022 differ from previous studies of the events from 2014? The analysis has been conducted using qualitative text analysis, and the result of this is presented both using text and by using a quantitative method through charts. The analysis focuses on 241 different newspaper articles published between February 2022 and July 2022 and two studies focusing on the Swedish news framing during 2014. The result of the analysis shows continuity in the framing as both focused heavily on the Russia vs west struggle that is playing out on the international and domestic political stage, instead of the war itself. There were some changes however, as 2022 introduced new subjects such as migration, economy and energy crisis to the framing of the war in Ukraine. The analysis also shows that the framing of the media in 2022 is heavily biased towards Ukraine with only a small amount of pro russian tendencies, which is a similar result to what was presented by previous studies covering the conflict during 2014.

Abstrakt (Svenska)

Rapporteringen om kriget i Ukraina har varit omfattande, både under 2014 och under 2022. Medierapportering och hur media gestaltar informationen kan forma läsarnas uppfattning om olika aktörer och händelser, vilket kan påverka politiken och opinionen i landet. Med utgångspunkt i detta använder denna undersökning gestaltningsteori för att granska rapporteringen av Ukrainakriget i de svenska tidningarna Aftonbladet och Dagens Nyheter. Målet med undersökningen är att skapa en bild av hur tidningsrapporteringen om kriget i Ukraina har sett ut över tid. För att möjliggöra detta syftar undersökningen till att besvara följande frågor. Hur har Ukrainakriget gestaltats av svenska tidningar under 2022 och hur ser gestaltningen ut jämfört med 2014? Går det att identifiera tendenser för eller emot olika aktörer i nyhetsrapporteringen 2022 och skiljer sig dessa i så fall från 2014? Hur skiljer sig tidningsrapporteringen om Ukrainakriget över tid, baserat på jämförelser med tidigare forskning? Undersökningen har genomförts genom att analysera materialet genom kvalitativ textanalys där resultaten av undersökningen presenteras i löpande textform, samt med kvantitativa inslag i form av tabeller. Undersökningen går igenom innehållet i 241 artiklar som publicerats i Aftonbladet och Dagens Nyheter mellan februari 2022 och juli 2022, samt två undersökningar som analyserat mediagestaltningen under 2014. Resultatet av undersökningen visar en kontinuitet i gestaltningen eftersom majoriteten av artiklarna som publicerats under båda tidsperioder huvudsakligen fokuserar på den pågående konflikten mellan Ryssland och väst i form av internationell politik eller inrikespolitik, istället för själva kriget i Ukraina. Förändringar i gestaltningen förekommer dock under 2022 genom att nya ämnen som migration, ekonomi och energikris diskuteras i relation till Ukrainakriget. Undersökningen visar även att gestaltningen av konflikten under 2022 huvudsakligen är proukrainsk med enstaka ryssvänliga tendenser, vilket liknar det resultat som den tidigare forskningen presenterat från 2014.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Problemformulering	6
1.2 Syfte och frågeställningar (operationaliserande frågeställningar)	7
1.2.1 Övergripande frågeställning:	8
1.2.2 Operationaliserande frågeställningar:	8
1.3 Historisk bakgrund till kriget i Ukraina	8
1.3.1 Konsekvenserna av Sovjets fall	8
1.3.2 Konflikten i Ukraina	9
1.3.3 Annekteringen av Krim	9
1.3.4 Kriget i Donbass	10
1.3.5 Rysslands storskaliga invasion 2022	10
1.4 Tidigare forskning/forskningsläge	11
1.4.1 Relationen mellan krig, konflikt och media	11
1.4.2 Nyhetsgestaltningens påverkan på läsaren	13
1.4.3. Historisk bakgrund och orsaker till kriget i Ukraina	13
1.4.4 Desinformation i relation till Ukrainakriget och hybridkrigföring	14
1.4.5 Nyhetsrapporteringen om kriget i Ukraina i Sverige och internationellt	16
1.5 Avgränsningar	18
2. Teori	19
3. Metod	20
3.1 Metod	20
3.2 Val av källmaterial och källkritik	21
3.2.1 Politisk tendens	21
3.2.2 Källornas oberoende	22
3.2.3 Källornas samtidighet	22
3.2.4 Källornas äkthet	23
4. Undersökning	24
4.1 Tabeller	24
4.2 Aftonbladet	25
4.2.1 Situationen på fronten	25
4.2.2 Civila och krigsbrott	27
4.2.3 Politik, EU och NATO-frågor	28
4.2.4 Flyktingar, energi och ekonomi	29
4.2.5 Artiklar med tveksam koppling till konflikten	31
4.3 Dagens Nyheter	32
4.3.1 Situationen på fronten	32
4.3.2 Civila och krigsbrott	34
4.3.3 Politik, EU och NATO-frågor	35
4.3.4 Flyktingar, energi och ekonomi	37

4.3.5 Artiklar med tveksam koppling till konflikten	39
4.4 Slutsatser om tidningsrapporteringen 2022	39
4.5 Jämförelse med tidigare forskning	41
4.5.1 Ojala och Panttis undersökning	41
4.5.2 Gunnar Nygren och Jöran Höks undersökning	44
4.5.3 Ytterligare skillnader med rapporteringen 2022	46
5. Resultatdiskussion	47
6. Avslutning	48
6.1 Slutanalys	48
6.2 Eget kunskapsbidrag	49
6.3 Vidare forskning	49
7. Käll- och litteraturförteckning	51
7.1 Tryckt material	51
7.2 Tidningsartiklar	51
7.2.1. Aftonbladet	51
7.2.2 Dagens Nyheter	62
7.3 Litteratur	69
7.4 Internetkällor	70
8. Bilagor	71
8.1 Tabell från Ojala och Panttis undersökning	71
8.2 Tabeller från Nygren och Höks undersökning	72

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Konflikten i Ukraina har präglat säkerhetspolitiken i Europa i snart ett decennium och visar inga tydliga tecken på att ta slut. Eskaleringen under 2022 har helt kastat om det rådande säkerhetsläget i Europa, då den har orsakat energikriser och att neutrala länder som Sverige och Finland har valt att gå med i NATO. Det förekommer konstant nyhetsrapportering kring konflikten och både allmänheten och beslutsfattare får ständiga uppdateringar om vad som sker i Östeuropa. Det faktum att konflikten har tagit så stor plats både i politiken och i nyhetsmedia har gett tidningsförlagen en stor makt, då sättet de väljer att gestalta nyheterna på kan forma allmänhetens och beslutsfattarnas bild av konflikten. Detta kan ha stora konsekvenser då det kan påverka opinionsbildningen i landet, men även specifika beslutsfattare som ska forma Sveriges framtida säkerhetspolitik och försvar.¹

I och med att nyhetsmedia har en så pass stor roll i att påverka opinionen och samhället är det viktigt att undersöka hur dessa gestaltningar ser ut och vad som prioriteras att lyftas fram av nyhetsredaktionerna. Lyfter de exempelvis fram saker som gynnar deras politiska tendenser, eller fokuserar de på den mänskliga aspekten av konflikten och har rapporteringen om konflikten ändrat karaktär under de nio år som den har fortgått? Alla dessa aspekter är viktiga att belysa då de visar vad nyhetsredaktionerna vill förmedla till sina läsare och i sin tur vilken information som påverkar agerande och politiska beslutstaganden i Sverige. Dessa faktorer är nära kopplade till militärhistorien då det handlar om aspekter som påverkar den svenska försvarspolitik och opinionsbildning hos den svenska befolkningen, vilket i sin tur påverkar landets säkerhetsläge i helhet.²

---

¹Markus Ojala och Mervi Pantti. "Naturalising the New Cold War: The Geopolitics of Framing the Ukrainian Conflict in Four European Newspapers." *Global media and communication* 13, nr. 1, 2017, 42.

²Ibid., 42.

1.2 Syfte och frågeställningar (operationaliserande frågeställningar)

Denna undersökning analyserar tidningsrapporteringen i Sverige om Ukrainakriget 2022 och jämför denna med tidigare forskning om svensk tidningsrapportering om Ukraina från 2014. Detta görs genom att undersöka och jämföra artiklar från Aftonbladet och Dagens Nyheter (DN) under åren 2014 och 2022 för att se om gestaltningen i tidningarna skiljer sig åt mellan tidsperioderna. För att skapa en bild av hur tidningsrapporteringen har sett ut över tid och för att kunna se hur mediegestaltningen har utvecklats. I och med att gestaltningen har möjlighet att påverka läsaren är det viktigt att identifiera ändringar i gestaltningen för att se hur nyhetskonsumenterna har påverkats över tid. Detta görs genom att lyfta fram de gestaltningar som har presenterats för läsarna av Aftonbladet och DN sedan 2014.

Datan som visar hur tidningsrapporteringen från 2022 om kriget i Ukraina ser ut kommer att framföras och genomarbetas i denna undersökning. Efter undersökningen av 2022 presenteras datan från 2014 som hämtats från två tidigare undersökningar. Den ena undersökningen gjordes av Gunnar Nygren och Jöran Hök på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) 2016 och den andra undersökningen gjordes 2017 av Markus Ojala och Mervi Pantti med stöd av Helsingin Sanomat Foundation och Helsingfors universitet.³ Båda undersökningar kommer att användas som grund i jämförelsen mellan de två tidsperioderna. Detta görs för att se om rapporteringen och åsikterna om konflikten i Ukraina har förändrats mellan 2014 och 2022 och om det har skett förändringar i gestaltningen av konflikten över tid.

---

³ Ojala och Pantti. *Naturalising the new cold war: The geopolitics of framing the Ukrainian conflict in four European newspapers*, 2017.

Gunnar Nygren och Jöran Hök. *Ukraina och informationskriget: Journalistik mellan ideal och självcensur*. MSB rapport MSB1005, 2016.

Syftet med uppsatsen är att skapa en bild av hur tidningsrapporteringen om kriget i Ukraina har sett ut över tid. Utifrån detta syfte har en övergripande frågeställning och två operationaliserande frågeställningar valts:

1.2.1 Övergripande frågeställning:

- Hur gestaltas Ukrainakriget av svenska tidningar under 2022 och hur ser gestaltningen ut jämfört med 2014?

1.2.2 Operationaliserande frågeställningar:

- Går det att identifiera tendenser för eller emot olika aktörer i nyhetsrapporteringen 2022 och skiljer sig detta från 2014?
- Hur skiljer sig tidningsrapporteringen om Ukrainakriget över tid, utifrån jämförelser med tidigare forskning?

1.3 Historisk bakgrund till kriget i Ukraina

1.3.1 Konsekvenserna av Sovjets fall

Konflikten i Ukraina har sitt ursprung i splittringen av Sovjetunionen i december 1991 och den prestigeförlust och förnedring gentemot väst som därmed drabbade Ryssland. Sovjetunionens upplösning innebar att ett flertal forna medlemmar blev egna, självständiga stater och övergick till självstyre, inklusive Ukraina. Detta innebar att Ryssland förlorade mycket inflytande och trädde tillbaka som supermakt i världspolitiken och övergick därmed till att vara en regional stormakt. Trots detta har Ryssland fortsatt att försöka kontrollera och påverka stater i det som var det forna Sovjetunionen och har aktivt påverkat politiken i dessa stater för att vara mer prorysk. Ryssland har även försökt förebygga att dessa stater ansluter sig till försvarsalliansen NATO som har etablerat sig i exempelvis baltstaterna och Polen, vilket Ryssland ser som ett hot.⁴

---

⁴ Elizabeth A. Wood, William E. Pomeranz, E. Wayne Merry och Maksim. Trudoliubov. *Roots of Russia's war in Ukraine*. Columbia University Press, 2015, 6-12.

1.3.2 Konflikten i Ukraina

Ryssland har länge haft ett stort inflytande över Ukraina och dess politik, men detta kom att ändras under slutet av 2013 då stora folkliga protester kom att skaka om Ukraina. Protesterna grundade sig i att den dåvarande ukrainske presidenten Viktor Janukovyjtj avbröt förhandlingar med Europeiska unionen (EU) angående ett närmande och fördjupat samarbete med västvärlden. I stället påbörjade Janukovyjtj samtal med Ryssland gällande energifrågor och handel. Detta såg den ukrainska befolkningen som ett stort svek och protester övergick till våldsamma konfrontationer mellan polisen och civilbefolkningen under början av 2014.

Att president Janukovyjtj beslutat att polisen skulle använda våld mot protestanterna kom att bli ett stort bakslag då det endast spädde på folkets negativa syn på honom. Våldsamheterna övergick till revolution vilket resulterade i att Janukovyjtj flydde från Ukraina till Ryssland. Janukovyjtjs flykt från landet kom att kraftigt reducera det ryska politiska inflytandet, men det fick andra konsekvenser.⁵

1.3.3 Annekteringen av Krim

I och med de stora oroligheterna i Ukraina och det växande motståndet mot Ryssland publicerades mängder av anti-ukrainsk propaganda på ryskspråkiga medier och det började samtidigt uttryckas rädslor för hot mot den rysktalande minoritetsbefolkningen i Ukraina. Detta ledde till att det skapades proryska miliser i östra Ukraina och på Krimhalvön, vilket är områden med en stor rysktalande befolkning. Detta läge kom snabbt att gå över till stora protester på Krim som bröt ut i kravaller. Den ryska staten involverades inom kort och det hölls folkomröstningar om huruvida Krim skulle gå över till Ryssland. Detta följdes av att ryska specialförband utan nationalitetsbeteckningar övertog de ukrainska regeringsbyggnaderna på Krim och den ryska regeringen valde att officiellt annektera Krimhalvön. Detta gjordes med motiveringen att den ryska regeringen skyddade den ryska minoritetsbefolkningen i Ukraina från förtryck och förföljelser. Den ryska armén ockuperade därefter

---

⁵ Ibid., 12-13.

Krimhalvön och lyckades överraska de ukrainska styrkorna utan att stridigheter bröt ut.⁶

1.3.4 Kriget i Donbass

Konflikten tog dock inte slut efter annekteringen av Krim utan kom att eskalera ytterligare i Donbass i östra Ukraina. Där finns en stor rysktalande befolkning som formade ryskvänliga miliser. Dessa grupper började kräva självständighet från Ukraina och våldsamer tog fart i städerna Donetsk och Luhansk då regeringsbyggnader i dessa städer stormades av milisgrupper. Detta resulterade i att den nyformade ukrainska regeringen beslutade att militära medel skulle användas för att bekämpa miliserna och stridigheter bröt ut mellan parterna.⁷

Detta resulterar i att ett inbördeskrig bryter ut. Kriget eskalerar när separatisterna skjuter ner ett ukrainskt flygplan och en helikopter och många ukrainare omkommer. I juli 2014 sköts även det malaysiska civila passagerarflygplanet MH17 ned av de proryska separatisterna vilket resulterar i att 298 civila omkommer. Denna tragedi utlöser en internationell kris och resulterar i att EU och västvärlden sätter sanktioner på Ryssland som stöttar separatisterna. Det ryska militära stödet synliggörs då Ukraina visar upp tillfångatagna ryska specialförbandstrupper som de tagit till fånga under strid med separatisterna. Dessa ryska soldater är enligt den ryska regeringen inte där på officiellt uppdrag, men de förde öppen strid mot ukrainska trupper. De ukrainska trupperna trycktes tillbaka av separatisterna och de ryska styrkorna och det etablerades ett ställningskrig utanför Donetsk och Luhansk. Under september 2014 slöts en vapenvila mellan parterna i Minsk, men mindre intensiva strider mellan parterna kom att fortsätta under de kommande sju åren.⁸

1.3.5 Rysslands storskaliga invasion 2022

Under 2021 kom det dock att ske förändringar i konflikten då Ryssland mobiliserade ett stort antal militära enheter längs den ukrainska gränsen, vilket ledde till stor diskurs internationellt då det inte ansågs sannolikt att Ryssland skulle anfälla Ukraina.

---

⁶ Ibid., 13-18.

⁷ Nygren och Hök. *Ukraina och informationskriget: Journalistik mellan ideal och självcensur*, 12-13.

⁸ Ibid., 13-15.

Detta fick stor medial spridning och det spekulerades mycket om vad Rysslands intentioner med mobiliseringen egentligen var.⁹

Den 24 februari 2022 innebar dock en enorm eskalering av konflikten då Ryssland påbörjade sin fullskaliga invasion av Ukraina. Flygfält bombades och kilometerlånga kolonner med stridsfordon och soldater strömmade in i landet. Allt detta var stora nyheter och fick enorm medial spridning eftersom det innebar starten på den största militära konflikten i Europa sedan andra världskriget. Ukraina har dock sedan invasionens start bitit sig fast och lyckats trycka tillbaka Ryssland från städerna Kiev, Kharkiv och Kherson efter en mycket lyckad motoffensiv under 2022. Hårda strider fortsätter dock i östra Ukraina och i nuläget har frontlinjen stagnerat.¹⁰

1.4 Tidigare forskning/forskningsläge

1.4.1 Relationen mellan krig, konflikt och media

Ett relevant ämne för denna undersökning är det övergripande ämnet krig i relation till medierapportering genom historien, då undersökningen handlar om att skapa klarhet i mediagestaltningar av konflikt. Utöver medierapportering i Ukraina finns det en relativt stor mängd undersökningar med perspektiv från andra historiska konflikter som handlar om att reda ut gestaltningar och hur relationen mellan krig och media ser ut. Andrew Hoskins och Ben O'Loughlin berör detta ämne i sin bok från 2010 med syftet att förse läsaren med redskap och metoder för att tolka relationen mellan krig och media, samtidigt som de ger en överblick över hur relationen mellan dessa har sett ut genom olika konflikter.¹¹

Hoskins och O'Loughlins huvudbudskap är att i och med att det förekommer mer och mer rapportering om krig och konflikter, är det viktigare än någonsin att finna pålitliga metoder som kan tolka gestaltningarna i dessa publikationer på ett tydligt sätt.¹²

---

⁹ Visual Journalism Team. Ukraine in maps: Tracking the war with Russia. *BBC*. 2023-12-20. <https://www.bbc.com/news/world-europe-60506682> (Hämtad 2024-01-03).

¹⁰ Ibid.

¹¹ Andrew Hoskins och Ben. O'Loughlin. *War and Media the Emergence of Diffused War*. Cambridge Polity, 2010, 1-3.

¹² Ibid., 191-192.

Även Howard Palmers bok om medierapporteringen om Irakkriget 2003 berör detta ämne. Syftet med Palmers bok är att analysera mediebevakningen av kriget, samt att fokusera på politiken och den allmänna opinionen gällande kriget. Palmer menar att fokus ligger på media eftersom mediebevakningen är en integrerad del av utvecklingen av den allmänna opinionen kring krisen.¹³ I boken belyser Palmer de journalister som var på plats i Irak tillsammans med de amerikanska soldaterna under invasionen 2003 och hur detta påverkade mediebilderna. Han analyserar även brittisk media, specifikt för att se vilka delar av konflikten journalister har valt att skriva om och vilka de har valt att ta bort. Slutligen analyseras sättet medier har skrivit om Iraks förmodade innehav av massförstörelsevapen, specifikt den konflikt som uppstod mellan den brittiska regeringen och BBC på grund av deras rapportering om ämnet. Detta anser Palmer är viktigt att analysera eftersom förekomsten av massförstörelsevapen var ett av huvudmotiven till att starta kriget.¹⁴

Utifrån detta drar Palmer flera slutsatser, han menar exempelvis att journalister på plats i Irak endast visat en förvrängd del av kriget eftersom de såg en begränsad del av konflikten då de endast umgicks med soldater i fält. Det visade sig att journalister som endast observerade konflikten utifrån fick en tydligare och bredare bild av vad som faktiskt hände. Palmer belyser även den viktiga konflikten mellan en stats regering och medierna och lägger vikt vid journalistisk integritet, vilket han menar har utmanats i debatten om massförstörelsevapen i Irak, till följd av att regeringen i Storbritannien försökte påverka rapporteringen.¹⁵

Båda dessa verk visar att det finns en tydlig koppling mellan tidningarnas gestaltningar, opinionsutvecklingen och politiken i olika länder. Exemplet med Storbritannien och massförstörelsevapen i Irak visar att det finns en tydlig vilja att kontrollera narrativet i medier och att den som kontrollerar detta också har lättare att få allmänheten på sin sida för politiska beslut. Detta faktum är viktigt att ha med sig i denna undersökning då det förekommer information som endast är ämnad att

---

¹³ Howard Tumber, och Jerry Palmer. *Media at War the Iraq Crisis*. London: SAGE, 2004, 1.

¹⁴ *Ibid.*, 7-9.

¹⁵ *Ibid.*, 160-166.

förvränga tidningarnas gestaltningar av konflikten för att ändra narrativ till vissa parters sida.

1.4.2 Nyhetsgestaltningens påverkan på läsaren

I en undersökning skriven av Sophie Lechler och Claes H. de Vreese publicerad i *Journalism & Mass Communication Quarterly* 2012 analyseras huruvida gestaltningen av nyhetsmedier har en påverkan på läsaren och om detta har en påverkan på opinionsbildningen hos läsarna.¹⁶ Undersökningen är en kvantitativ undersökning och baseras på frågeformulär som getts till nederländska invånare om hur de upplever den ekonomiska situationen i EU-länderna Bulgarien och Rumänien. Personerna i undersökningen fick läsa artiklar som valts ut särskilt för undersökningen i ett försök att påverka läsarnas åsikter. Läsarna fick sedan svara på ytterligare frågor för att bekräfta om deras åsikter förändrats till följd av mediekonsumtionen. Undersökningen visade att nyhetsgestaltningen hade en definitiv påverkan på läsarnas opinionsbildning och visade att hur mycket en persons åsikt ändras exempelvis berodde på hur mycket ämnet som berörs av artikeln betyder för läsaren.¹⁷

Trots att denna undersökning är relativt enkel i sin form och inte undersöker mediagestaltningens påverkan på stora grupper människor är den relevant för denna undersökning genom att den visar att mediagestaltningen har en definitiv påverkan på läsarens opinionsbildning, innefattande makten att påverka opinionsbildningen hos läsarna om Ukrainakriget.

1.4.3. Historisk bakgrund och orsaker till kriget i Ukraina

En ytterligare aspekt av den tidigare forskningen som denna uppsats har möjlighet att bidra till är att öka förståelsen för hur både mediebilderna av konflikten sett ut i Sverige och att bidra till att gestalta vad som har skett i kriget under konfliktens gång då det är en aspekt som är genomgående i medierapporteringen av konflikten.

---

¹⁶ Sophie Lechler Claes H. de Vreese. "News Framing and Public Opinion: A Mediation Analysis of Framing Effects on Political Attitudes." *Journalism and Mass Communication Quarterly* 89, nr. 2, 2012, 1.

¹⁷ *Ibid.*, 190-191,197.

Ett verk som bidrar till den historiska bakgrunden till kriget i Ukraina är professor Elizabeth A Woods m.fl. bok från 2015 om orsakerna till kriget i Ukraina. Boken förklarar vad som orsakade konflikten utifrån flera perspektiv: Vladimir Putins skäl till att annektera Krim, varför konflikten spred sig till östra Ukraina, vad kriget säger om Rysslands politiska, ekonomiska och sociala prioriteringar, hur detta påverkar skillnaden mellan EU:s och Rysslands internationella jurisdiktion samt hur Putins självbild har påverkat konflikten och om den har hindrat en lösning.¹⁸

Woods bok bidrar till denna undersökning genom att ha en mycket tydlig och djupgående redogörelse för orsakerna bakom och händelserna i det tidiga stadiet av konflikten i Ukraina. En brist med Woods bok är dock att de slutsatser som hon drar om konfliktens framtid inte visar sig hålla då de drogs redan 2015. Wood menar exempelvis att de sanktioner som västvärlden har satt upp mot Ryssland troligtvis kommer att få stora konsekvenser för Rysslands framtida tillvägagångssätt.¹⁹ Men händelserna under 2022 har visat att kriget istället har eskalerat ytterligare. Det är mycket svårt att förutse konsekvenserna av en konflikt, men Woods bok bidrar fortfarande med bra information och slutsatser om vad som lett till konflikten. Denna undersökning kan bidra till Woods undersökning genom att redogöra för vad som skett i konflikten efter 2014 och 2015, vilket kompletterar bristerna med bokens daterade slutsatser.

1.4.4 Desinformation i relation till Ukrainakriget och hybridkrigföring

Då Palmers, Hoskins och O'Loughlins verk konstaterar att det finns en strävan att kontrollera gestaltningar och narrativ i media är det viktigt att även förstå de metoder som används för att kontrollera informationsflöden. Ett verktyg som aktörer använder för detta ändamål är desinformation. Desinformation har blivit mycket uppmärksammasad i relation till konflikten i Ukraina eftersom det har identifierats stora mängder desinformation som framför allt kommit från Rysslands håll under konfliktens gång.

---

¹⁸ Wood, Pomeranz, Merry och Trudoliubov. *Roots of Russia's war in Ukraine*. Columbia University, 170.

¹⁹ Ibid., 131-135.

Ett verk som undersöker desinformation specifikt i relation till Rysslands hybridkrigföring, desinformation och kampen mellan öst- och västvärlden är Mitchell A. Orensteins bok från 2019.²⁰ Orenstein beskriver hur gränsstaterna mellan öst- och västvärlden har blivit hotade, hur detta har skett och hur det påverkar säkerhetspolitiken i västvärlden. Boken går igenom olika aspekter av hybridkriget mellan öst och väst, samt den nya säkerhetspolitiska ordningen som hybridkrigföringen har orsakat och vad västvärlden kan göra för att skydda sig mot detta. Orenstein diskuterar hur små stater som hamnat mellan öst och väst påverkas av konflikten. Han jämför även det rådande politiska klimatet i USA och väst med småstaterna och att hamna mellan två diktaturer, vilket han liknar med hur befolkningen i väst påverkas av desinformationskampanjer, korrupta politiker och oligarker.²¹

En ytterligare undersökning som berör ämnet Ryssland, Ukraina, hybridkrig och desinformation är Elina Treyger, Joe Cheravitch och Raphael S.Cohens rapport på uppdrag av amerikanska Air Force Special Operations Command som ämnar att förklara de olika desinformationskampanjer som Ryssland använder för att påverka västvärlden via sociala medier.²² Undersökningen visar att med relativt blygsamma investeringar har de ryska operationerna på sociala medier haft stor spridning och de har kunnat publicera desinformation och propaganda till ett stort antal personer på flera plattformar. Författarna menar att Rysslands sociala medier-baserade informationskrigföring utvecklas successivt och att Ryssland sannolikt kommer att fortsätta eftersträva samma mål som innan men att de utvecklar mer sofistikerade metoder och tekniker som syftar till att kringgå västerländska motåtgärder.²³ Dessa faktorer har troligtvis en påverkan på mediagestaltningen av konflikten i och med att desinformation påverkar artiklarnas trovärdighet.

Båda verken visar hur maktkampen om att kontrollera mediagestaltningen är mycket aktiv i relation till kriget i Ukraina och visar att media har blivit en viktig faktor i

---

²⁰ Mitchell A. Orenstein, *The Lands in Between: The New Politics of Russia's Hybrid War*. Oxford Academic, 2019, 1-7.

²¹ Ibid., 151-172.

²² Elina Treyger, Joe Cheravitch, and Raphael S. Cohen. *Russian Disinformation Efforts on Social Media*. Rand Corporation, 2022, 1-3.

²³ Ibid., xii.

konflikten mellan Ryssland och väst. Verken belyser också vikten av att analysera nyhetsmediernas gestaltningar av konflikter då dessa måste belysas och granskas för att säkerställa att de inte innehåller felaktig information. Det är mycket tydligt att Ryssland använder desinformation som ett vapen för att forma mediegestaltning och narrativ till sin fördel, varför det är viktigt att undersöka vad dessa gestaltningar innebär och om denna desinformation påverkar mediebild, opinion och politik i Sverige. Ornsteins forskning är också intressant då han diskuterar konflikten mellan Ryssland och väst och hur den påverkar gränstater som Ukraina, men det är även intressant hur denna konflikt påverkar nyhetsgestaltningen i Sverige och huruvida nyhetsrapporteringen målar upp bilden av en konflikt mellan Ryssland och väst.

1.4.5 Nyhetsrapporteringen om kriget i Ukraina i Sverige och internationellt

Två undersökningar berör tidningsrapporteringen i relation till kriget i Ukraina 2014. Motsvarande forskning från 2022 är ännu inte särskilt stor. Den ena undersökningen är gjord av Gunnar Nygren och Jöran Hök som på uppdrag av MSB har undersökt hur medierapporteringen kring konflikten i Ukraina sett ut i Sverige, Polen, Ukraina och Ryssland under perioden juli till augusti 2014. Undersökningen analyserar hur olika medieföretag väljer att gestalta konflikten genom att se på vad de väljer att skriva om, vilka tendenser och politiska åsikter som uttrycks, hur de beskriver olika parter som deltar i konflikten och vilken typ av information som de väljer att publicera. De har utgått ifrån flera viktiga händelser under konfliktens gång och undersökt hur dessa beskrivs.²⁴

Nygren och Hök menar att mediebilderna i Sverige är distanserad och västorienterad. Mediebilderna är till stor del fokuserade på den internationella politiken, men även den humanitära delen av konflikten och hur civila påverkas.²⁵ Detta resultat är mycket intressant som en viktig källa för denna undersökning när det kommer till att jämföra 2014 med 2022.

Den andra undersökningen på samma tema är en undersökning av Markus Ojala och Mervi Pantti från 2017. Även denna undersökning fokuserar på olika medier och

---

²⁴ Nygren och Hök. *Ukraina och informationskriget: Journalistik mellan ideal och självcensur*, 23-28.

²⁵ *Ibid.*, 256-260.

deras rapportering kring olika händelser i kriget i Ukraina under 2014-2015. Undersökningen fokuserar på tidningar från flera länder i Europa, nämligen The Guardian, Die Welt, Dagens Nyheter och Helsingin Sanomat och hur de har presenterat konflikten. Undersökningens teoretiska utgångspunkt är "framing" (vilket går att översätta till gestaltning) vilket innebär att vad medierna väljer att publicera bidrar till att skapa mediebilder som exempelvis kan påverka allmänhetens syn på olika aktörer och händelser.²⁶ Utifrån dessa utgångspunkter kommer undersökningen fram till att de västerländska mediebilderna under de undersökta åren fokuserade på att skapa en bild av kampen mellan Ryssland och västvärlden genom att rapportera om EU och internationell politik.²⁷

Dessa undersökningar bidrar med relevant bakgrundsinformation om gestaltningen av konflikten från 2014 och ger en bra grund att basera denna undersökning på då de ger en referenspunkt att jämföra mot 2022 års resultat. Båda undersökningarna har dock nackdelen att de undersöker ett begränsat antal artiklar under en relativt kort period, varför en fullständig bild av nyhetsrapporteringen om Ukraina 2014 är svår att få. En positiv aspekt av undersökningarna är att båda går i relativt lika spår när det kommer till resultatet, i den mening att de västerländska och svenska tidningarna hade ett stort fokus på den internationella politiken och EU. Det är därmed intressant att se huruvida denna trend finns kvar i tidningsrapporteringen från 2022.

I och med att undersökningar om medierapporteringen från Sverige under 2022 saknas går det även att identifiera en forskningslucka. Vilket betyder att en undersökning om tidningsrapporteringen om kriget i Ukraina 2022 jämfört med rapporteringen 2014 är vetenskapligt relevant, då den bidrar till att fylla denna forskningslucka.

1.5 Avgränsningar

Vid insamlingen av källmaterial till denna undersökning har det Kungliga bibliotekets digitaliserade artikeldatabas använts. Vid sökningar i artikeldatabasen har specifika termer använts för att få fram så relevanta resultat för undersökningen som möjligt.

---

²⁶ Ojala och Pantti. *Naturalising the new cold war: The geopolitics of framing the Ukrainian conflict in four European newspapers*, 43.

²⁷ Ibid., 50-52.

De söktermer som har använts är Ukraina, Ukrainas och Ukrainakriget. Det är möjligt att det finns andra termer för att hitta artiklar för undersökningen, men de termer som är redovisade har bedömts vara nog för att finna relevanta artiklar för undersökningen. Det bör även nämnas att nästan alla artiklar som nämner Ukraina under perioden som undersöks berör kriget i Ukraina.

Undersökningen avgränsas till nyhetsrapporteringen i tidningarna Aftonbladet och Dagens Nyheter till följd av att dessa tidningar har omfattats av både Nygren och Höks samt Ojala och Panttis undersökningar. Att det finns tidigare data om tidningarna möjliggör att datan kan jämföras med resultatet av denna undersökning. En ytterligare anledning är att dessa tidningar är de mest lästa kvälls- respektive morgontidningarna och därför når det största antalet läsare som påverkas av materialet.²⁸

Inför undersökningen fanns det en mycket stor mängd källmaterial (flera tusen artiklar) som inte alla kunde undersökas under den givna skrivtiden. Genom att undersöka en särskild dag i veckan inkluderas så pass mycket material över tid att det inte bör ha en större påverkan på resultatet. Undersökningen avgränsas därför till att undersöka varje fredag i veckan från krigsutbrottet den 24 februari 2022 fram till den 29 juli 2022. Det bör dock noteras att artikeldatabasen på Kungliga biblioteket saknar artiklar från DN under fredagen den 15 april 2022 och de uteblir därför från undersökningen.

Ytterligare avgränsningar har gjorts i relation till DN:s artiklar då dessa har en större textmängd och ett mer utvecklat innehåll än Aftonbladets artiklar. Den stora mängden artiklar gör att det inte går att analysera allt inom arbetsperioden för undersökningen. I och med detta har 3-4 artiklar som rör Ukraina slumpmässigt valts ut per fredag.²⁹

---

²⁸ Bonnier News. Vår organisation. *Bonnier News*. 2023.
<https://www.bonniernews.se/om-oss/organisation> (Hämtad 2024-01-02).

Schibstedt. Aftonbladet. *Schibstedt*. 2023.
<https://schibsted.com/about/we-are-schibsted/news-media/> (Hämtad 2024-01-02).

²⁹ Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann E. Towns, och Lena Wängnerud. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5. uppl. Wolters Kluwer, 2017, 171-173.

2. Teori

För denna undersökning kommer gestaltningsteori som tagits fram av Erving Goffman 1974 att användas. Gestaltningsteori, i Ojala och Panttis undersökning kallad för “framing theory”, används genomgående i de två tidigare refererade undersökningarna från 2016 och 2017. Denna teori är därför intressant att använda även i denna undersökning för att se om den ger ett liknande resultat under 2022, då detta gör undersökningarna mer jämförbara. Det är även en mycket passande teori då den hjälper att tolka det som media väljer att publicera.³⁰

När nyhetsmedierna publicerar sina artiklar gestaltar de konflikten och är med och skapar allmänhetens bild av konflikten. Enligt Ojala och Pantti är det en social och kognitiv process där en situation definieras för att möjliggöra att personer ska agera på ett visst sätt. Att bestämma vad som presenteras för läsaren är ett centralt inslag i gestaltningen och medför olika redaktionella beslut som att prioritera en synvinkel framför en annan. Gestaltningar av nyheter och hur de tolkas och presenteras är faktorer som både journalister och deras läsare är beroende av då det är det som utgör grunden för problemdefinitioner, orsaksdiosnosor, potentiella lösningar och moraliska ståndpunkter. Gestaltningen av nyheter har makten att forma allmänhetens tolkningar av konflikter, deras orsaker och de aktörer som är inblandade. Detta kan möjligtvis göra att media påverkar utrikespolitiska beslut och politiska alternativ, då mediebilden och gestaltningen kan ge incitament för staten att ingripa, eller inte, till förmån för vissa parter.³¹

Dessa aspekter är mycket viktiga att analysera i denna undersökning då det är aspekter som påverkar den svenska nyhetsrapporteringen och därmed hur konflikten i Ukraina gestaltas och bidrar till att forma den allmänna opinionen kring konflikten för allmänheten men även för beslutsfattare.

3. Metod

---

³⁰ Erving Goffman. *Frame analysis*. Northeastern University Press. 1986.

Ojala och Pantti. *Naturalising the new cold war: The geopolitics of framing the Ukrainian conflict in four European newspapers*, 43.

³¹ *Ibid.*, 43.

3.1 Metod

I relation till det forskningsproblem och källmaterial som har valts, är det valda tillvägagångssättet för undersökningen kvalitativ textanalys. I undersökningen kommer artiklarna som valts utifrån de avgränsningar som gjorts att granskas och bedömas utifrån hur de bedöms gestalta konflikten. Analysen kommer att se på gestaltningen i tidningarna, alltså vad artiklarna väljer att lyfta fram i artiklarna. I och med att textanalysen är grundad i hermeneutiken kommer detta att göras genom att analysera textinnehållet och sedan beskriva vilken typ av information som presenteras i texten. På detta sätt går det att gå in på djupet i texten och få fram vad skribenten faktiskt vill förmedla med sin artikel och därmed även identifiera olika gestaltningar och narrativ som inkluderats i texten. Vad skribenterna av artiklarna har valt att förmedla i artiklarna kommer sedan att diskuteras och slutsatser kommer att dras utifrån resultatet.³²

När slutsatser har dragits om hur tidningsrapporteringen har gestaltats i tidningar från 2022 kommer dessa resultat att jämföras med Ojala och Pantis samt Nygren och Höks undersökningar om tidningsrapporteringen från 2014. I denna jämförelse kommer både potentiella likheter och skillnader mellan gestaltningarna att lyftas fram och diskuteras. Därefter kan slutsatser dras om hur tidningsrapporteringen om kriget i Ukraina skiljer sig åt 2014 respektive 2022.

Denna undersökning kommer även att använda ett kvantitativt inslag, vilket innebär att tabeller kommer att användas för att tydliggöra hur många artiklar som har undersökts för att kunna föra statistik utefter vilka typer av åsikter eller tendenser som visas i artikeln. Tabellerna representerar de olika ämnen som artiklarna diskuterar. Att komplettera den kvalitativa analysen med tabeller görs även för att enklare kunna jämföra resultatet av denna undersökning med den tidigare forskningen eftersom denna även i stor del utgörs av tabeller och statistik. Dessa tabeller kommer att sammanställas och presenteras före den kvalitativa analysen för att ge läsaren en tydlig bild av källmaterialet och exempelvis hur detta är fördelat mellan Aftonbladet och DN.³³

---

³² Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns och Wängnerud. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 213-215.

³³ *Ibid.*, 359, 373.

3.2 Val av källmaterial och källkritik

Materialet som granskats för denna undersökning är tidningsartiklar från slutet av februari till slutet av juli 2022. Tidningarna som har valts för undersökningen är Aftonbladet och Dagens Nyheter som båda är stockholmsbaserade, men med stor spridning över hela landet.³⁴ Tidningarna har olika politiska tendenser då Aftonbladet är oberoende socialdemokratisk medan Dagens Nyheter är oberoende liberal. Detta innebär möjligtvis att de har olika sätt att beskriva händelser då skribenterna på respektive tidning präglas av den politiska tendensen. Detta gör även att denna undersökning får ett källmaterial med olika politiska perspektiv.³⁵

Artiklarna som berör kriget i Ukraina har olika karaktär, i form av generell nyhetsrapportering, rapporter från plats i Ukraina med intervjuer med förstahandskällor samt intervjuer med experter och frågor och svar till läsarfrågor. Att undersökningen innehåller olika typer av artiklar är en fördel eftersom de bidrar till att ge ett brett underlag och grund för olika åsikter och därmed en mer neutral nyhetsrapportering. Valet av material för denna undersökning har delvis gjorts med politisk tendens i åtanke eftersom det har varit viktigt att få ett bredare perspektiv.³⁶

3.2.1 Politisk tendens

I och med att båda tidningarna har två skiljande politiska tendenser är det sannolikt att tidningarnas innehåll är skrivet på ett sätt som visar på tendenser för stöd av en viss politisk ideologi. Till följd av detta är det intressant att ha dessa politiska tendenser i åtanke när materialet analyseras, då detta kan ha påverkan på hur skribenterna gestaltar informationen.³⁷

---

³⁴ Nya Lundstedt dagstidningar. Sökformulär för Nya Lundstedt dagstidningar (NLD). 2023. <https://tidning.kb.se/nld/nld/main?tidnId=&katId=24&PFD=2024&PTD=&titel=dagens+nyheter&fritext=&sortering=titel&sok=S%C3%B6k> (Hämtad 2024-01-07).

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

³⁷ Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann E. Towns, och Lena Wängnerud. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5. uppl. Wolters Kluwer, 2017, 294-296.

3.2.2 Källornas oberoende

Källornas oberoende är en intressant aspekt att ha i åtanke då det kan påverka gestaltningen av informationen beroende på varifrån informationen kommer. Majoriteten av källorna som redovisas i denna undersökning är beroende av andra källor. Detta kan leda till att det förekommer felaktig information, vilket kan påverka gestaltningen av informationen. Felaktigheterna kan bero på att ju längre man kommer ifrån ursprungskällan desto mer förvrängd blir informationen. Faktumet att källor ofta är beroende av andra källor är tyvärr en nackdel med tidningsartiklar som källmaterial eftersom de oftast skrivs av journalister och inte personer som står nära själva händelserna. Dock är det möjligt att hitta artiklar som är baserade på intervjuer med personer som har befunnit sig på plats under den händelse som artikeln baseras på, vilket är positivt då det är en förstahandskälla.³⁸

3.2.3 Källornas samtidighet

En ytterligare aspekt som bör tas i åtanke vid analysen av källmaterialet är närheten i tid som artikeln har till den händelse som beskrivs. Detta beror på att viktiga detaljer och liknande med tiden kan försvinna eller glömmas bort, vilket påverkar källans pålitlighet och därmed hur informationen gestaltas. Detta bör dock inte vara en stor faktor i denna undersökning då källorna återberättar händelser som inte är längre bort i tiden än ett år och fakta och informationen är fortfarande ny. Å andra sidan kan det dock snarare vara ett problem om informationen som förmedlas i artikeln är för ny eftersom den då möjligtvis inte har blivit bekräftad av flera oberoende källor, vilket påverkar dess trovärdighet negativt.³⁹

3.2.4 Källornas äkthet

Att källorna som analyseras är trovärdiga och inte falska är ett problem när ett krig som Ukraina ska gestaltas. Eftersom det förekommer mycket information som är svår att verifiera på ett trovärdigt sätt är det troligt att det kan förekomma desinformation i de artiklar som utgör källmaterial för denna undersökning.⁴⁰

---

³⁸ Ibid., 291-294.

³⁹ Ibid., 294.

⁴⁰ Ibid., 291-292.

4. Undersökning

4.1 Tabeller

Tabell 1. Antal artiklar som undersökts.

Aftonbladet	Dagens Nyheter
152	89

Författarens egen tabell.

Tabell 2. Hur artiklarna är fördelade utifrån huvudämnen, i antal och procent.

Notera att artiklar kan räknas flera gånger, eftersom flera av dessa ämnen kan nämnas i samma artikel.	Aftonbladet	Dagens Nyheter
Informera läsaren om den militära situationen på fronten i Ukraina.	33 artiklar. 21,7%	22 artiklar. 24,72%
Upplys läsaren om krigsbrott som begåtts i Ukraina.	14 artiklar. 9,21%	12 artiklar. 13,48%
Upplys läsaren om civilas situation i Ukraina.	17 artiklar. 11,18%	10 artiklar. 11,24%
Nämner Ukraina men diskuterar icke-ukrainsk säkerhetspolitik.	14 artiklar. 9,21%	9 artiklar. 10,11%
Nämner Ukraina men diskuterar NATO-frågor.	5 artiklar. 3,29%	10 artiklar. 11,24%
Nämner Ukraina men diskuterar EU eller internationell politik.	29 artiklar. 19,08%	21 artiklar. 23,60%
Nämner Ukraina men diskuterar flyktingar och migration.	2 artiklar. 1,32%	4 artiklar. 4,49%
Nämner Ukraina men diskuterar ekonomi eller energikris.	9 artiklar. 5,92%	4 artiklar. 4,49%

Notera att artiklar kan räknas flera gånger, eftersom flera av dessa ämnen kan nämnas i samma artikel.	Aftonbladet	Dagens Nyheter
Nämner Ukraina men diskuterar ämnen som knappt är kopplade till konflikten.	30 artiklar. 19,74%	10 artiklar. 11,24%

Författarens egen tabell baserat på urvalet från KB.

4.2 Aftonbladet

4.2.1 Situationen på fronten

Gestaltningen av kriget i Ukraina kommer i många olika former i Aftonbladet och de berör många olika aspekter som är nära kopplade till kriget, men också många andra ämnen som internationell politik eller svensk säkerhetspolitik.

När det kommer till gestaltningen av själva kriget är det omkring 33 artiklar som informerar läsaren om den militära situationen på fronten i Ukraina. Dessa artiklar behandlar exempelvis truppförflyttningar, noterbara strider, förluster och hur soldater har det på fronten. Den 25 februari 2022, dagen efter den storskaliga invasionen startade, skriver Aftonbladet exempelvis om hur “ryska missiler regnade ner över flygplatser och militära mål runt flera stora städer runt om i hela landet” och hur “fyra ryska stridsvagnar har oskadliggjorts på en väg nära Charkiv, 50 soldater har dödats nära en stad i Luhanskregionen och sex stridsplan har skjutiuts ner i östra Ukraina”.⁴¹ Det går alltså att se att dessa artiklar försöker förmedla en bild av hur kriget ser ut och vad som händer på fronten, genom att förmedla i vilka områden som stridigheterna sker och hur förluster ser ut. Dock är det inte tydligt specificerat vilken sida dessa förluster tillhör, vilket kan tyda på att det kommer oklara uppgifter från fronten.

Denna typ av rapportering är inte unik för dagen för krigsutbrottet utan fortsätter kontinuerligt under krigets gång. Den 4 mars publicerar Aftonbladet exempelvis en artikel som svarar på läsarfrågor som ställts till överstelöjtnant Joakim Paasikivi.

⁴¹ Christina Nordh. Krig i Europa. *Aftonbladet*. 2022-02-25. 6-7.

Många av frågorna som ställs handlar om det militära läget i Ukraina och Paasikivi svarar uppriktigt. En fråga lyder “Kan du säga något om de ryska styrkornas kvalitet utifrån det du hittills sett?” och Paasikivi svarar att han “blivit förvånad över att de inte var bättre. De är sämre än vad jag trodde och det är ju goda nyheter för oss och Ukraina” och förklarar att ryska förband visat sig okoordinerade och att det är många som har kört vilse. Paasikivi kommenterar även rysk taktik då en person frågar “Hur kommer det sig att Ryssland väljer att skjuta ner bostadshus?” och han svarar att det beror på att de ukrainska försvararna inte kan vara ute på de öppna fälten. Bästa stället att försvara sig är i städerna och då försöker ryssarna få bort försvaret genom att skjuta sönder husen”. Det är tydligt att syftet med denna artikel är att ge läsaren en bättre förståelse för situationen på fronten och att ge korrekt information från en expert på ämnet. Det går även att se att artikeln gestaltar Ryssland på ett negativt sätt då de beskrivs som okoordinerade etc. Dock betonas det att de fortfarande är mycket farliga och har ett överläge gentemot Ukraina.⁴²

Gestaltningen av situationen på fronten fortsätter exempelvis den 29 juli då Paasikivi återigen kommenterar kriget, dock inte några läsarfrågor. I denna artikel diskuteras bland annat hur Ryssland är “dåliga på att sikta” eftersom de inte har visats ha hög träffsäkerhet med sina långdistansrobotar som ofta missar sina mål. Artikeln diskuterar även ny taktik som ryssarna börjat med sedan den misslyckade initiala offensiven under februari, vilket kallas en “omplacering” och beskrivs som “defensiv” då de omgrupperat till områdena Melitopol och Zaporizjzja. Artikeln kommenterar även den påbörjade ukrainska motoffensiven mot Kherson och vad detta har för påverkan på slagfältet. Artikeln nämner exempelvis att Ukraina sprängt den ryskkontrollerade Antonivkabron som går över floden Dnepr, som de menar är viktig att slå ut för att motverka rysk förstärkning till Kherson.⁴³

Med dessa artiklar som exempel går det att uppfatta ett mönster av att Ryssland och dess militär gestaltas som bristfällig och ineffektiv, då det ofta nämns hur de inte når sina mål eller som nämnts ovan “är dåliga på att sikta”. Det går inte att finna samma mönster när det kommer till rapporteringen om de ukrainska styrkorna och de

---

⁴² Militärexpert svarar på läsarnas frågor om kriget. *Aftonbladet*. 2022-03-04. 10.

⁴³ Emil Forsberg. Ny attack nära Kiev. *Aftonbladet*. 2022-07-29. 8.

framstår ofta som skickliga och deras lyckor på slagfältet presenteras positivt. Detta tyder på en tendens mot Ryssland i nyhetsrapporteringen som berör slagfältet i Ukraina.

4.2.2 Civila och krigsbrott

Två aspekter som diskuteras relativt ofta i Aftonbladet med sammantaget 31 artiklar är de civilas situation under kriget och rapporter om krigsbrott. Det förekommer även rapporter om krigsbrott som begåtts mot både civilbefolkningen och krigsfångar på båda sidor. Eftersom det förekommit stora attacker mot både civila och civil infrastruktur under kriget är det inte förvånande att detta har fått stort utrymme i nyhetsrapporteringen.

Det förekommer flera artiklar som förmedlar den mänskliga sidan av konflikten genom att beskriva civilas vardag under kriget. Den 1 april publiceras en artikel som beskriver vardagslivet i Kiev för de civila som befinner sig under regelbunden raketbeskjutning. Artikeln tar upp faktorer som komedishower i skyddsrum med galghumor och referenser till livet under brinnande krig. Artikeln tar även upp hur folk öppnar sina kaféer och en person som firar sin födelsedag. Artikeln förmedlar en känsla av hopp till läsaren då det framstår som att människorna i Kiev har börjat återgå till någon form av vardag. Dock finns det en mörk underton i artikeln då den konstant påminner läsaren om att det pågår ett krig i landet och att det pågår ett enormt lidande för befolkningen. Det är tydligt att författaren av artikeln vill att läsaren ska sympatisera med kievborna och inse vad den ryska invasionen har kostat civilbefolkningen.⁴⁴

Majoriteten av artiklarna som beskriver den civila sidan av konflikten är dock inte lika hoppfulla. Den 15 april rapporterar de exempelvis om hur flertalet kvinnor låsts in i en källare i staden Butja och våldtagits i 25 dagar, de menar även att vissa av dessa kvinnor avrättats av ryssarna.⁴⁵ Den 3 juni rapporterar Aftonbladet om en tre månader gammal bebis som tillsammans med sin mamma och mormor dött i en rysk raketattack, vilket lämnat pappan utan familj.⁴⁶ Rapporterna som dessa visar att

⁴⁴ Emelie Svensson. Komedi tröst i krigets tragedi. *Aftonbladet*. 2022-04-01. 8-9.

⁴⁵ Ola Palmström. Larmet: Kvinnor i Ukraina våldtas. *Aftonbladet*. 2022-04-15. 9.

⁴⁶ Cecilia Benedelle. Hon hade precis lärt sig skratta. *Aftonbladet*. 2022-06-03. 9.

Aftonbladet inte räds att gestalta de mer brutala och tragiska aspekterna av kriget i Ukraina och det görs mycket tydligt att det är ryska gärningar som har lett till dessa tragedier.

Mängden krigsbrott som beskrivs är många och huvudsakligen ryska. En artikel publicerad den 8 april står dock ut då den diskuterar hur Norges utrikesminister Anniken Huitfeldt sagt att en video som visar hur ukrainska soldater avrättar ryska krigsfångar måste utredas som krigsbrott. Artikeln tar upp Genèvekonventionen och förklarar att krigsfångar och civilbefolkningen är skyddade av krigets lagar. Artikeln beskriver sedan hur videon utspelar sig och förklarar att personer i ukrainsk uniform filmats medan de skjuter en skadad rysk soldat med ett flertal skott, samt att det ligger en bakbunden rysk soldat i bakgrunden. Det nämns även att de påstådda ukrainska soldaterna kommenterar att de fångade ryska soldaterna är plundrare. Artikeln nämner att platsen där videon har spelats in har verifierats av The New York Times, dock är det oklart om videon som beskrivs är helt autentisk.⁴⁷

Denna artikel är speciell då det är en av få artiklar som visar den ukrainska armén från ett negativt perspektiv. Det går inte att säga att artikeln har gestaltats på ett sätt som vill få Ryssland att se bra ut, dock gynnar artikelns budskap ryska intressen eftersom den gestaltar ukrainarna negativt. En aspekt som även bör tas i åtanke med artiklar som denna är att om det visar sig att videon är rysk propaganda så har Aftonbladet spridit detta vidare och därmed gynnat den ryska desinformationen. Dock går det att tolka som positivt att de inte filtrerar bort dessa nyheter eftersom det tyder på en mer neutral nyhetsrapportering.⁴⁸

4.2.3 Politik, EU och NATO-frågor

En stor del av rapporteringen kring kriget handlar om EU-frågor, NATO-frågor, internationell politik eller svensk säkerhetspolitik. Artiklar med denna typ av innehåll går att räkna till sammanlagt 35 artiklar. Dessa artiklar har ofta inte kriget i Ukraina som huvudämne men är ofta nära kopplade till konflikten eftersom de exempelvis diskuterar vapenleveranser till ukrainska militären, sanktioner mot Ryssland, rysk

---

⁴⁷ Aftonbladet-TT. Norge: Uppgifter om avrättade ryska krigsfångar måste utredas. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

⁴⁸ Ibid.

utrikespolitik och hot, men även faktorer som Sveriges och Finlands NATO-ansökningar som är en direkt följd av kriget i Ukraina.

Den 18 mars rapporteras det exempelvis att alla svenska riksdagspartier gemensamt ska analysera det nya säkerhetspolitiska läget i relation till landets NATO-ansökan som direkt följd av den ryska invasionen. Artikeln går därefter in på andra aspekter av svensk säkerhetspolitik som den pågående upprustningen av försvaret och de redan existerande försvarssamarbeten som Sverige har. Dessa aspekter är inte särskilt relevanta för kriget i Ukraina men det är tydligt i artikeln att Ryssland och kriget är någonting farligt som Sverige måste försvara sig mot.⁴⁹

När det kommer till vapenleveranser till Ukraina rapporterades det den 1 juli att Sverige skickar pansarvärnsvapen till Ukraina. Artikeln grundas på uttalanden från dåvarande försvarsministern Peter Hultqvist som menar att det handlar om materiel som Ukraina har bett om specifikt, såsom pansarvärnsvapen, minröjningsutrustning och understödsvapen till ett värde av femhundra miljoner kronor. Peter Hultqvist citeras och säger att “det är viktigt att stödet till Ukraina från de demokratiska länderna i Europa är kontinuerligt och långsiktigt”. Artiklar som denna visar att Aftonbladet sprider idén om att stöd till Ukraina är en viktig sak och att det ska ses positivt, vilket går att tolka som en pro-ukrainsk tendens.⁵⁰

4.2.4 Flyktingar, energi och ekonomi

Tre ämnen som är kopplade till konflikten men som inte är kopplade till själva krigföringen i Ukraina är artiklar som handlar om energikrisen med rysk gas, den ekonomiska nedgången i världen, men framför allt i Ryssland på grund av sanktionerna och de flyktingar som kommit till EU från Ukraina. Dessa artiklar är relevanta då de är kopplade till händelserna i kriget. Men de är troligtvis också mycket relevanta för Aftonbladet då de berör ämnen som står på agendan i den svenska samhällsdebatten. Energin, ekonomin och flykting/migrationspolitik är mycket heta frågor i svensk politisk debatt och blir därför troligtvis ännu mer relevanta att skriva om.

---

⁴⁹ Lena Mellin. Nya myrsteget närmare Nato. *Aftonbladet*. 2022-04-18. 12.

⁵⁰ TT-Aftonbladet. Nytt stödpaket - Sverige skickar mer pansarvärnsvapen till Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-07-01. 6.

Den 6 maj publiceras exempelvis en artikel som förklarar att Rysslands beslut att stänga ner gasexporten till Polen och Bulgarien har skapat stor rädsla i dessa länder, samt att priset på el och gas rusar. Skribenten menar att Europa kommer att drabbas negativt av sanktionerna mot Ryssland men att de ekonomiska konsekvenserna för Ryssland kan bli ännu större. Artikeln förklarar att Ryssland har förlorat sin största exportmarknad och att det kommer att innebära en enorm förlust för Ryssland om Europa ställer om till andra alternativa energiformer. Den europeiska marknaden riskerar att försvinna för gott oavsett om Ryssland drar sig ut ur Ukraina eller inte. Det är underförstått att artikeln menar att den dyra energin är ett pris Europa borde vara redo att betala för att stötta Ukraina och att samtidigt bli oberoende av den ryska energiindustrin.⁵¹

Den 25 februari, vid krigsutbrottet, var Aftonbladet mycket snabb med att diskutera de ekonomiska verkningarna av kriget. Artikeln handlar om hur kriget kommer att driva upp olje- och bensinpriserna märkbart på grund av den påverkade handeln mellan EU och Ryssland. Artikeln varnar läsare för stigande drivmedelspriser, men även stigande elpriser, faktorer som påverkar allmänhetens ekonomi negativt.⁵² De publicerade även en artikel med ekonomi i fokus den 29 juli om hur matpriserna har gått upp markant på grund av kriget i Ukraina. De menar att spannmålspriserna har ökat på grund av att Ukraina, som står för en stor del av Europas spannmålsproduktion, inte har kunnat leverera dessa i samma mängd som innan kriget.⁵³

Ett ytterligare ämne som Aftonbladet berör med sina artiklar är flyktingar i relation till Ukraina. Den 20 maj förklarar Aftonbladet exempelvis att kriget i Ukraina går ut över flyktingar i Afrika. Detta menar de delvis beror på att spannmål som skulle blivit mat till flyktingar i Afrika inte kan fraktas dit på grund av Rysslands blockad av handeln, samt att den svenska regeringen har dragit tillbaka biståndet till flyktingar i Afrika för att kunna använda de pengarna för att hjälpa flyktingarna som kommer från Ukraina.

---

⁵¹ Ingvar Persson. Putins bästa kunder håller på att ge upp. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

⁵² Gustaf Larsson. Då chockhöjs bensinpriset. *Aftonbladet*. 2022-02-25. 14.

⁵³ TT-Aftonbladet. Mat har blivit orimligt dyrt. *Aftonbladet*. 2022-07-29. 12.

Aftonbladets gestaltning av dessa faktorer har inte en särskilt nära koppling till hur de gestaltar själva krigföringen i Ukraina men den spelar en viktig roll i att forma läsarnas uppfattning om konsekvenserna av kriget för Europa. Energipriserna, drivmedelspriserna och den ökade världssvälten är aspekter som läsaren troligtvis kan förstå eller relatera till och därmed skapas också möjligtvis en negativ inställning till konflikten, till följd av att den påverkar läsaren negativt. Detta är troligtvis inte en medveten effekt Aftonbladet vill ha med sina artiklar men det kan möjligtvis påverka opinionen av kriget.

4.2.5 Artiklar med tveksam koppling till konflikten

Omkring 30 artiklar nämner Ukraina men handlar om ämnen som knappt berör konflikten. Dessa artiklar handlar exempelvis om kända personer som kommenterar kriget, fördömer Vladimir Putin eller handlar om svensk inrikespolitik där politiker nämnt Ukraina förbipasserande. Dessa artiklar är dock fortfarande relevanta för undersökningen eftersom de nämner konflikten och därmed bidrar till Aftonbladets gestaltning av den. Det går exempelvis att tolka fördömandet av Rysslands handlingar och Putin som ledare som en pro-ukrainsk tendens i rapporteringen i och med att artiklarna sympatiserar med Ukraina. Dock bidrar dessa artiklar inte med någon djupgående information eller analys av konflikten.

4.3 Dagens Nyheter

4.3.1 Situationen på fronten

Precis som Aftonbladet har Dagens Nyheter (DN) en mängd olika artiklar som syftar till att skapa en bild för läsaren om vad som sker på slagfälten i Ukraina. Även DN

rapporterar i likhet med Aftonbladet mycket om fronten efter den första dagen av invasionen. Den 25 februari publicerar de exempelvis en artikel som beskriver hur explosioner skakar städerna Kiev, Charkiv, Odessa och Mariupol då Ryssland skickar “vågor” av missiler. De kommenterar även att det har utbrutit strider kring Chernobyl och att omkring fyrtio ukrainska soldater mist livet under invasionen. Dock kommenteras mest den humanitära sidan, med flyktingar och de civila, samt den internationella responsen och vad detta innebär för säkerhetspolitiken i Europa.⁵⁴ Det bör även noteras att DN:s rapportering om krigsutbrottet är mindre detaljerad och mindre dramatiskt presenterad än rapporteringen om samma händelse i Aftonbladet. Detta kan definitivt bero på att de har olika journalister, olika skrivstilar och olika läsargrupper, men det kan även bero på att DN är mer försiktig med att verifiera informationen som de publicerar vilket kan förklara den mer övergripande och mindre detaljerade informationen om situationen på fronten.

Rapporteringen om situationen på fronten fortsätter precis som Aftonbladet ske kontinuerligt under konfliktens gång. Den 22 april skriver de exempelvis på förstasidan om den ryska belägringen av stålverket Azovstal i staden Mariupol. DN skriver “slaget om Mariupol är i praktiken över - Ryssland har erövrat en stad i ruiner”. Informationen om belägringen fortsätter sedan i en längre artikel som diskuterar hur Putin har beordrat att avbryta planerna att storma stålverket där två tusen ukrainska soldater och ett tusen civila befinner sig. Artikeln beskriver försvararna som ukrainska marininfanterister, en motoriserad skyttebrigad och soldater från Azovbataljonen, vilket de kallar en paramilitär grupp med högerextrema kopplingar. Det är intressant att de väljer att peka ut Azovbataljonen som en högerextrem organisation eftersom detta är en av Rysslands motiveringar till invasionen, nämligen denazifiering av Ukraina och att ta bort organisationer som de menar är högerextrema med nazistkopplingar. Det är inte troligt att DN medvetet försöker ge bevis för Rysslands motivation till invasionen, dock kan detta stärka rysk desinformation trots att informationen som rapporteras är sann.⁵⁵

---

⁵⁴ Amanda Dahl. Allvarligaste säkerhetsläget sedan andra världskriget. *Dagens Nyheter*. 2022-02-25. 8.

⁵⁵ Frida Bergkvist. Putin stoppar stormningen av stålverket. *Dagens Nyheter*. 2022-04-22. 20.

Även DN beskriver förberedelserna för Ukrainas motoffensiv i Khersonområdet. Den 29 juli skriver de att ukrainarna kraftsamlar kring Kherson och skriver precis som Aftonbladet om den söndersprängda Antonovskijbron över Dneprfloden. För artikeln har DN ställt frågor till två experter; överstelöjtnant Joakim Paasikivi, som även intervjuats av Aftonbladet, samt Ilmari Käihkö som är lektor i krigsvetenskap på Försvarshögskolan. Käihkö menar att de ryska styrkorna i Kherson inte har kapaciteten att laga den skadade bron och att om ukrainarna slår ut fler broar över Dnepr kommer de ryska styrkorna att skäras av från resten av den ryska armén vilket kommer att underlätta offensiven för Ukraina. Paasikivi nämner att Ukraina har flyttat trupper från att försvara staden Odessa i västra Ukraina för att genomföra offensiven i Kherson och att detta har lett till att Ryssland förstärkt sina ställningar i området. Han menar att offensiven även kan innebära problem för Ukraina på grund av att de utslagna broarna över Dnepr förhindrar framtida framryckningar då broarna då måste byggas upp igen om Ukraina måste korsa bron för att fortsätta sin offensiv. Artikeln fortsätter sedan med att beskriva robotattacker mot andra städer i Ukraina och även ett av president Zelenskyjs tal till nationen.⁵⁶

En artikel som denna visar att DN värnar om att förmedla korrekt information eftersom de rådfrågat två experter i ämnet för att beskriva konflikten. Aftonbladet, som även de skrev om samma händelse, valde att inte rådfråga experter på samma sätt vilket visar att DN försöker skapa ännu mer trovärdighet i sina artiklar.⁵⁷ Detta visar även att de försöker gestalta situationen på fronten i Ukraina på ett korrekt sätt i och med att de använder sig av experter och inte spekulerar och rapporterar obekräftade uppgifter.

4.3.2 Civila och krigsbrott

DN har 22 artiklar som ämnar att beskriva de civilas situation i Ukraina samt rapporter om krigsbrott. Precis som Aftonbladet skriver DN också om de civilas situation under krigsutbrottet. Den 25 februari skriver de om hur de ryska bombningarna av Kiev tvingar civilbefolkningen att söka skydd i tunnelbanan. Artikeln beskriver ett samhälle i kris med långa bilköer för att ta sig ur städerna,

---

⁵⁶ Bilbo Göransson, Clas Svahn. Ukrainiska militären kraftsamlar kring Cherson för en motoffensiv. *Dagens Nyheter*. 2022-07-29. 17.

⁵⁷ *Ibid.*, 17.

bensinmackar utan bensin och bankomater utan kontanter. Flera ukrainare intervjuas och de beskriver hur de har sett helikoptrar över staden och hört explosioner vid Kievs internationella flygplats. De beskriver även hur de är besvikna på att omvärlden inte kunnat förebygga invasionen, men även hur de är rädda för ryska övergrepp på invånarna i staden vilket tyder på att det finns visst tvivel om huruvida det ukrainska försvaret kommer att hålla. Samtidigt framkommer också uppfattningen om att den ukrainska armén är vältränad och kan försvara staden. Artikeln fortsätter att beskriva hur personer packar och flyr staden och att det råder osäkerhet över huruvida försvaret kommer att hålla. De beskriver sedan allvaret i situationen och att det råder fullskaligt krig och att Ukraina behöver internationell hjälp.⁵⁸

Artikeln visar på samma sätt som Aftonbladets artikel tydliga tecken på att skribenten vill att läsaren ska sympatisera med kievborna. Den berör även andra aspekter av det dagliga livet i Kiev som är under attack, men huvudsyftet med artikeln verkar vara att skapa sympati och att förklara vikten av hur viktigt stödet till Ukraina är. Detta går att se då de nämner hur ett lyckat försvar av Kiev är osäkert och att det är upp till det internationella stödet. Skribenten vill alltså påminna läsaren att organisationer som EU och NATO har en stor roll i att hjälpa i kampen mot Ryssland.⁵⁹

När det gäller krigsbrott är det även ett ämne som kommer upp regelbundet i nyhetsrapporteringen i DN. Den 10 juni skriver de exempelvis om hur de ukrainska krigsfångarna som tillfångatogs efter belägringen av staden Mariupol har behandlats. Artikeln nämner att det inte är känt var exakt de 2 500 krigsfångarna befinner sig och det spekuleras om att det kan ske rättegångar mot dem i Ryssland. Artikeln beskriver att Ryssland inte har gått med på någon fångutlämning och skriver att ryska politiker vill lagföra fångarna som "nazistbrottslingar" och att de ska återinföra dösstraffet. Dock beskriver artikeln att det enligt ukrainska källor har sagts att fångarna behandlas humant och får mat och vatten.⁶⁰

---

⁵⁸ Sanna Torén Björling, Adam Svensson, Nora Fares. Kiev Borna säger "jag älskar dig" till varandra. *Dagens Nyheter*. 2022-02-25. 10.

⁵⁹ *Ibid.*, 10.

⁶⁰ Michael Winiarski. Krigsfångar förs till Ryssland - Anklagas för "terrorism". *Dagens Nyheter*. 2022-06-10. 20.

En aspekt av artikeln som är värd att notera är att den nämner Azovbataljonen på ett sätt som skiljer sig från beskrivningen i artikeln från den 22 april. Den tidigare beskrivningen var att det var en grupp med nazistkopplingar och detta beskrivs som fakta. Denna gång nämner artikeln att Azovbataljonen enligt "rysk propaganda" är "ett högerextremt förband" och en "terroristgrupp". De markerar alltså att det rör sig om rysk propaganda om Azovbataljonen, vilket är en skillnad från tidigare rapportering. Artikeln beskriver dock inte Ryssland helt negativt då den menar att fångarna inte behandlas inhumant, dock står denna någorlunda positiva gestaltning i kontrast till ett flertal negativa.⁶¹

4.3.3 Politik, EU och NATO-frågor

Likväl som i Aftonbladet handlar en stor del av DN:s artiklar om frågor som rör internationell politik, EU och NATO-frågor. Dessa artiklar handlar exempelvis om de stödpaket som Sverige, EU och USA skickar till Ukraina, eller om Sveriges och Finlands val att gå med i NATO till följd av kriget. Det förekommer även artiklar som berör både svensk och andra länders inrikespolitik, exempelvis hur kriget i Ukraina påverkar eller påverkas av inrikespolitiken i Ryssland, Storbritannien, Tyskland eller Frankrike.

Den 25 mars skriver DN exempelvis om hur kriget i Ukraina har fått Frankrike att öka sina satsningar på självförsörjning och att Frankrike i framtiden kommer att satsa på det egna jordbruket för att säkra både inhemsk och EU:s livsmedelsproduktion.⁶² Den 24 juni skriver DN om hur kriget bidrar till att göra EU och NATO större. Artikeln menar att Putins mål med kriget har varit att stoppa expansionen av västvärlden och NATO men att detta fått en motsatt effekt då öststater känner sig hotade och vill gå med i organisationerna. De skriver att direkt efter krigets start så lämnade Ukraina, Moldavien och Georgien in ansökningar om att gå med i EU.⁶³ En ytterligare artikel på samma tema skrivs den 10 juni och diskuterar det tyska ställningstagandet mot Ryssland och dess handlingar i Ukraina. Enligt DN har Tysklands förbundskansler Olaf Scholz kritiserats för att han är för slapphänt mot Ryssland trots att han har infört

---

⁶¹ Ibid., 20.

⁶² Annika Ström Melin. Putins krig gör att Macron vill stärka Frankrikes självförsörjning. *Dagens Nyheter*. 2022-03-25. 4.

⁶³ Pia Gripenberg. Putin fick fart på processen att göra EU större. *Dagens Nyheter*. 2022-06-24. 14.

hårda sanktioner, skickar vapen till Ukraina och satsat 1000 miljarder kronor på det tyska försvaret. I artikeln sägs det att Scholz uttrycker sitt stöd till Ukraina och att han menar att "Ryssland inte får vinna" och att "Ukraina måste bestå". Enligt artikeln är vapenleveranserna till Ukraina från Tyskland ett historiskt betydande beslut och bryter mot de riktlinjer Tyskland har haft under en mycket lång tid. Trots detta stöd till Ukraina menar Scholz att kriget inte ska eskalera och att Europa måste kunna samexistera med Ryssland i framtiden, vilket kan ses som motsägande.⁶⁴

Det alla dessa artiklar har gemensamt förutom att de berör ämnen som EU, NATO och den internationella politiska konflikten mellan Ryssland och väst är att de visar att konflikten har skapat motsättningar till Ryssland och i vissa fall skapat den motsatta effekten av vad Putin haft som mål. Länder i Europa har enats bakom stödet till Ukraina och skickat stora mängder vapen, medan EU och försvarsalliansen NATO stärkts av att nya länder ansluter sig till organisationerna, men även att de satsar på att bygga upp sitt eget försvar. Alla dessa aspekter gestaltas tydligt av DN och det görs även tydligt att det inte är i Rysslands och Putins intresse.

4.3.4 Flyktingar, energi och ekonomi

Även DN väver in ukrainarapporteringen med aktuella problem som påverkar Sverige och EU. De diskuterar flyktingfrågor i flera av sina artiklar, samt hur kriget i Ukraina påverkar ekonomin och hur energikrisen utvecklats på grund av kriget.

Den 4 mars skriver de exempelvis om hur västvärlden är beroende av rysk gas och "smutsiga pengar". Artikeln kritiserar västs sanktioner eftersom de undviker att påverka rysk gas- och oljeexport, samt att de inte har försökt att få bort ryska "smutsiga pengar" från det globala finanssystemet. DN skriver att demokratin är under attack och att detta står i direkt kontrast till att EU är beroende av rysk

---

⁶⁴ Lovisa Herold. Olof Scholz försvarar sin valda linje mot Ryssland. *Dagens Nyheter*. 2022-06-10. 18.

energiexport då 25% av all energi i EU kommer från rysk naturgas. DN pekar på att 40 procent av Rysslands BNP kommer från olje- och gasexport vilket är pengar som kan bidra till krigföringen i Ukraina. Artikeln menar även att en avslutad handel med Ryssland skyndar på EU:s omställning till förnybar energi. Artikeln beskriver sedan hur den korrupta ryska ekonomin hänger ihop med resten av världen – ett sammanhang som det kommer bli svårt att bryta. Därefter avslutar skribenten artikeln med att påpeka att det kommer att bli svårt för regeringen att göra något åt saken och skriver avslutningsvis “Ja, Ukrainas sak är vår, fast ändå inte”. Vad som möjligtvis kan menas med dessa ord är att stödet för Ukraina inte borde gå så långt att det skadar den globala ekonomin. I detta fall är detta en slutsats som är ganska positiv mot Ryssland i och med att skribenten menar att det finns gränser på hur långt hjälpen kan gå. Det kan även innebära att han antyder att det är dubbelmoral att Europa handlar med Ryssland medan de stödjer Ukrainas kamp, vilket skulle innebära en pro-ukrainsk utgångspunkt.⁶⁵

När det kommer till flyktingsituationen skriver DN den 11 mars om hur skolorna i Sverige måste förbereda sig på att ta emot flyktingar, eftersom det enligt artikeln är en miljon barn på flykt från Ukraina. Artikeln menar att skolorna verkar vara bra förberedda och att vissa redan har sökt efter Ukrainska tolkar. Dock varnar artikeln för att det kan bli problem med bostäder för flyktingarna och att det även kan bli problem med att vissa skolor inte är lika förberedda som de i exempelvis Stockholm. Artikeln visar att det finns ett stort stöd för de ukrainska flyktingarna och att DN värnar om att de ska tas om hand på ett bra sätt. Samtidigt skildras problematiken med den stora flyktingströmmen vilket går att tolka negativt.⁶⁶

En ytterligare artikel på samma tema publiceras den 25 mars och beskriver vad Sverige kan göra för att ge ukrainska flyktingar en bra start i Sverige. Artikeln menar att över två och en halv miljoner ukrainare är på flykt och att Sverige därför troligtvis kommer behöva hjälpa upp till tvåhundratusen flyktingar. Artikeln beskriver rapporterna från Ukraina som fruktansvärda och berättar om "sönderbombade förlossningskliniker" och "ensamma barn som går över gränsen med en nalle i handen

---

⁶⁵ Sasja Beslik. väst är beroende av Rysslands gas och smutsiga pengar. *Dagens Nyheter*. 2022-03-04. 5.

⁶⁶ Emma Höen Bustos. Nu måste skolorna förberedas. *Dagens Nyheter*. 2022-03-11. 2.

och tårdränkta ansikten”. Skribenterna menar att Sverige kan underlätta för flyktingarna som är på väg genom att agera tidigt och hjälpa dem finna en “värdig tillvaro” och en möjlighet att få arbete snabbt. Artikeln radar sedan upp tio olika faktorer som skribenten anser kommer underlätta för flyktingarna i Sverige. De nämner exempelvis att Sverige ska underlätta för fler jobb genom subventionera anställningar, snabbinventera möjligheten till boende i hela landet och snabbinventera behov av arbetskraft. Skribenterna kopplar sedan situationen i Ukraina med Sverige genom att skriva att “Ukrainas befolkning strider och kämpar för rätten till sitt land och sin demokrati. Kampen för ett öppet samhälle berör oss alla och de flyktingar som kommer till Sverige förtjänar en reell chans att komma in i samhället.”⁶⁷

Denna artikel gestaltar precis som artikeln den 11 mars en bild av vikten av att samhället ska bidra med resurser för att snabbt integrera och sysselsätta flyktingarna från Ukraina. Även denna artikel visar en stor vilja att stödja Ukraina och försöker engagera läsaren genom att koppla Ukrainas kamp om demokrati till Sveriges roll, vilket tyder på att skribenterna har i avser att gestalta Ukrainarna på ett positivt sätt.

4.3.5 Artiklar med tveksam koppling till konflikten

Även DN har en mängd artiklar som berör Ukraina men som handlar om faktorer som knappt berör kriget. Dessa artiklar handlar exempelvis om svensk inrikespolitik, eller individer som uttalat sig om konflikten. Precis som med artiklarna i Aftonbladet har dessa artiklar ändå en relevans för undersökningen då de i vissa fall kan tolkas vara negativa mot Ryssland vilket bidrar till beskrivningen av DN:s gestaltning av konflikten, dock är dessa beskrivningar svaga.⁶⁸

4.4 Slutsatser om tidningsrapporteringen 2022

Gestaltningen av kriget i Ukraina i Aftonbladet och DN under perioden februari till juli 2022 har visat sig vara relativt likartad. Båda tidningarna skriver relativt detaljerat om situationen på fronten i Ukraina och visar en vilja att redogöra för händelserna på ett trovärdigt och korrekt sätt. Båda använder sig av experter i ämnet och intervjuar

---

⁶⁷ Gunther Mårder och Fabian Bengtsson. Tio sätt att ge flyktingar från Ukraina en bra start. Dagens Nyheter. 2022-03-05. 5.

⁶⁸ Ibid., 5.

dessa, dock verkar DN vara mer noga med att bekräfta sina uppgifter då de är mer sparsamma med att rapportera detaljer som fakta, vilket Aftonbladet gärna gör.

Båda tidningarna beskriver även de civilas situation och krigsbrott på ett liknande sätt. Båda gestaltar de civilas situation under kriget på ett sätt som väcker sympati hos läsaren samtidigt som det är tydligt att det är Rysslands handlingar som lett till tragedierna. Detta görs även på ett likartat sätt med gestaltningen av krigsbrotten.

Politik, EU och NATO-frågor diskuteras mycket flitigt av båda tidningarna på ett snarlikt sätt. Båda beskriver frågorna genom att koppla dem till kriget och den politiska konflikten mellan Ryssland och västvärlden, samtidigt som de värnar om vikten att stötta Ukraina och markera mot Ryssland.

Flyktingar, energi och ekonomi är kategorier som även de diskuteras av båda tidningarna. Båda genererar exempelvis sympati för flyktingarna, eller varnar för potentiella risker inom energi och ekonomi. Dock skiljer det sig lite i vad de fokuserar på. DN diskuterar exempelvis i flera artiklar hur flyktingar kan integreras på bästa möjliga sätt och hur Sverige kan hjälpa dem. Aftonbladet fokuserar istället mer på att visa hur svårt flyktingarna har det och vad som har drabbat dem och på vilket sätt.

Utöver dessa ämnen diskuterar båda tidningarna en rad olika ämnen som inte är särskilt kopplade till konflikten men som på något sätt ändå nämner Ukraina. Det som går att urskilja ur detta är att Aftonbladet ofta kommenterar kända personers uttalanden om konflikten medan DN diskuterar svensk inrikespolitik i större utsträckning och sammanhang.

Det som står ut från hur både Aftonbladet och DN gestaltar kriget i Ukraina är att majoriteten av artiklarna har ett annat huvudfokus än vad som sker i själva konflikten och på slagfältet. Det stora fokuset ligger snarare på internationell politik, konflikten mellan Ryssland och västvärlden samt på frågor som påverkar Sverige som exempelvis EU och NATO-frågor. Att rapporteringen är relativt fränkopplad från vad som sker i Ukraina beror troligtvis på att kriget har haft stora konsekvenser för Sverige och att Sverige har hamnat i en spänd säkerhetspolitisk och inrikespolitisk

situation. Detta kan förklara varför många av artiklarna berör NATO-processen samt EU och energipolitiken, då dessa faktorer påverkar Sverige och läsarna i bred utsträckning. Det är tydligt att huvudfokus för båda tidningarna inte är att gestalta vad som sker i själva kriget i Ukraina utan istället att beskriva faktorerna runt den pågående internationella konflikten mellan Ryssland och västvärlden.

En ytterligare aspekt av gestaltningen som denna undersökning belyser är hur de båda tidningarnas gestaltning förhåller sig till de olika aktörerna i konflikten. Detta är mycket tydligt genom undersökningen och det går att se att den övervägande majoriteten av alla artiklar för både Aftonbladet och DN visar ett tydligt stöd för Ukraina och fördömer Rysslands agerande. Detta är ett väntat resultat då Sverige har ett öppet politiskt stöd gentemot Ukraina och Sverige har sett Ryssland som fiende genom en stor del av historien. Dock förekommer det ett fåtal artiklar i båda tidningarna som skulle kunna tolkas ha positiva tendenser gentemot Ryssland. Dessa artiklar är dock troligtvis inte menade att vara positivt inställda till Ryssland. En artikel som kritiserar Ukraina eller en aktör som hjälper Ukraina behöver inte nödvändigtvis stötta Ryssland utan kan ha andra skäl för sin kritik, som exempelvis folkrätt, dubbelmoral, energipolitiska konsekvenser eller liknande.

Slutsatsen som kan dras om Aftonbladets och DN:s gestaltning om kriget i Ukraina under den undersökta perioden 2022 är att den beskriver konflikten väl på ett trovärdigt och väl underbyggt sätt, med en tydlig pro-ukrainsk tendens. Fokus ligger dock oftast på specifika ämnen som kan kopplas till den pågående politiska konflikten mellan Ryssland och västvärlden istället för till själva kriget i Ukraina.

4.5 Jämförelse med tidigare forskning

4.5.1 Ojala och Panttis undersökning

Ojala och Panttis undersökning har ett bredare omfång än denna undersökning då de även undersöker andra länder än Sverige. Dock ger de en relativt tydlig bild av hur de anser att den svenska gestaltningen av kriget i Ukraina har sett ut. En av de första aspekterna av gestaltningen som de lyfter fram är att “Ukrainian actors, including political leaders, demonstrators, police, volunteer militias and military servicemen,

were mostly presented in a positive manner and their perspectives were identified with when they were considered pro-European”.⁶⁹

Detta stämmer väl överens med hur gestaltningen ser ut under 2022 då majoriteten av artiklarna uttrycker stöd för Ukraina och flera av artiklarna i DN och Aftonbladet försöker skapa sympati för den ukrainska kampen.

En ytterligare aspekt som tas upp av Ojala och Pantti är att “actors identified as ‘pro-Russian’ were mostly represented as aggressive and threatening and their viewpoints remained largely obscure” samt “ Russian involvement in the events was emphasised above all other powers, including the Ukrainian government and rebel leadership. Coupled with primarily negative representations of Putin, the focus on Russia tended to suggest that only one party was to blame for the conflict and that this party therefore held the keys to its solution”.⁷⁰

Även detta har stora likheter med gestaltningen i Aftonbladet och DN 2022 i den mening att det framkommer ett övergripande stöd för Ukraina och deras kamp, samt att den ryska sidan fördöms och markeras emot. Det är troligt att denna ståndpunkt är ännu tydligare under 2022 då det i princip uppstått en konsensus om att Ryssland är den skyldiga och ansvariga parten i konflikten, vilket inte var en lika självklar åsikt under 2014.

Ojala och Pantti menar även att gestaltningen av konflikten 2014 följer den västerländska politiska inställningen till konflikten. De menar exempelvis att det går att se då de anser att den officiella EU-politiken i Ukraina exempelvis har handlat om “supporting the Maidan movement, politically opposing the Yanukovich government”, “legitimising the regime change and Ukraine’s ‘pro-European’ leadership, supporting the Ukrainian government and providing it with ‘non-lethal’ military assistance” och “political sanctions against Russia”. Kopplat till detta menar de att bilden av konflikten har bidragit till att skapa allmänhetens stöd till dessa faktorer. De skriver “These policies, coordinated with the United States, have partly

---

⁶⁹ Ojala och Pantti. *Naturalising the new cold war: The geopolitics of framing the Ukrainian conflict in four European newspapers*, 50.

⁷⁰ Ibid., 51.

rested on favourable public opinion within Western Europe, which is based on a perception of the Russian president as the culprit and aggressor and the Ukrainian government as the victim of a foreign attack.” De menar därmed att deras analys visar att de undersökta tidningarna har gestaltat dessa faktorer på ett sätt som får läsaren att stötta dem.⁷¹

Det går att finna likheter i detta med tidningsrapporteringen från 2022, i och med att en del av nyhetsrapporteringen 2022 handlar om att det är viktigt att skicka stöd till Ukraina samt hur viktiga de västerländska sanktionerna är för att påverka den ryska krigföringen. Ojala och Pantti föreslår att detta är ett försök att vinna allmänhetens stöd för dessa politiska beslut, vilket mycket troligt kan vara en orsak bakom att denna typ av nyheter publiceras även 2022.

De nämner även att tidningsrapporteringen under 2014 försökte skapa en känsla av att det är bråttom att hjälpa Ukraina och att hjälpen måste komma så snabbt som möjligt. De skriver “The prevalence of violent imagery in the visual framing of the conflict, for instance, suggests the newspapers have been active in creating a sense of urgency, thus potentially contributing to the public pressure and sense of moral obligation for EU governments to intervene in the conflict”.⁷²

Detta förekommer även i nyhetsrapporteringen under 2022, då det ofta skildras hur utsatta de civila i Ukraina är och att det pågår folkmord etc. En ytterligare del i detta är artiklarna som berör militärt stöd eftersom det ofta framgår att den ukrainska militären är underlägsen den ryska. Detta kan precis som Ojala och Pantti skriver ge läsaren en bild av att det är bråttom att skicka stöd och därmed stötta de politiska besluten att skicka stödpaket till Ukraina.

Slutligen menar de att medierapporteringen har bidragit till att skapa en bild av en pågående kamp mellan öst och väst. De menar att “the findings indicate that, as the Ukrainian conflict has evolved, the news media have adopted an increasingly consistent perspective on the events to reproduce an underlying geopolitical narrative

---

⁷¹ Ibid., 51.

⁷² Ibid., 52.

of the conflict in terms of a superpower conflict between East and West”. De antyder även att medierapporteringen kan bidra till att eskalera konflikten eftersom den gestaltar Putin och Ryssland som antagonister. De skriver “By promoting simplistic representations of geopolitical realities and Putin as the enemy of the West, the national news media in Europe may be contributing to a climate of public opinion in which EU leaders need to be careful not to appear to be appeasing Russia. samt “More fundamentally, national newspapers may be reproducing a geopolitical narrative that renders it rational to continue to escalate a NATO-Russia conflict, despite frequent warnings of where such military logic can lead”.⁷³

Faktumet att Ryssland gestaltas som antagonist i mediebilden under 2022 går att konstatera med säkerhet. Det är däremot svårare att se tecken på att mediebilden skulle bidra till att eskalera konflikten. Medierapporteringen under 2022 är relativt passiv när det kommer till att beskriva hur väst bör agera gentemot Ryssland förutom att det ofta diskuteras att Sverige och EU bör stärka upp försvaret kraftigt för att skydda sig från rysk aggression. De artiklar som potentiellt antyder en eskalering av konflikten är de som diskuterar vapenleveranser till Ukraina i och med att dessa berör faktorer som påverkar slagfältet och krigets utgång. Dock diskuteras dessa ofta mer neutralt och framstår inte nödvändigtvis som aggressiva mot Ryssland.

4.5.2 Gunnar Nygren och Jöran Höks undersökning

Enligt Nygren och Hök är “nedskjutningen av MH17 det enskilt största ämnet, särskilt i Aftonbladet där denna nyhet tar två tredjedelar av bevakningen. Även internationell politik och sanktioner får mycket plats, medan själva konflikten i Ukraina får mindre uppmärksamhet”. De menar även att “när strider och konsekvenser för civila beskrivs, så ges det ofta stort utrymme med egna reportrar på plats”.⁷⁴

Att nedskjutningen av passagerarflygplanet MH17 är den enskilt största nyheten under 2014, samt att internationell politik och sanktioner tar mycket plats går att koppla ihop i och med att MH17 var fullt med personer från många olika länder,

---

⁷³ Ibid., 52.

⁷⁴ Nygren och Hök. *Ukraina och informationskriget: Journalistik mellan ideal och självcensur*, 245-246.

vilket skapade en internationell kris som i sin tur skapade incitament för sanktioner mot Ryssland. Det går därmed att se att majoriteten av artiklarna är inriktade på ämnen som har med internationell politik att göra, vilket är relativt likt rapporteringen från 2022. En ytterligare aspekt som liknar rapporteringen från 2022 är att rapporter om civila tar stor plats och att detta ofta beskrivs i detalj. Detta är troligtvis för att läsarna kan sympatisera mer med vanliga icke-stridande personer och väcker därför troligtvis mer intresse bland läsarna.

Nygren och Hök skriver även att “Den ryska inblandningen beskrivs tydligt med fokus på militärt stöd” med referens till hur Ryssland gestaltas under 2014. Detta är en stor skillnad från 2022 i och med att Ryssland har en mycket större roll i striderna under 2022 än under 2014 där striderna huvudsakligen skedde via proxy.

De skriver även att “i Sverige är det internationella politiker, inklusive ryska och ukrainska politiker som är de viktigaste aktörerna. Den regelbundna bevakningen ligger mycket på detta politiska plan, och de pro-ryska rebellerna förekommer mest som andrahandsaktörer”.⁷⁵

Som nämnts ovan är det ett stort fokus på det politiska spelet även under 2022 och det är även likt 2014 många artiklar som diskuterar både ukrainska politiker som Zelenskyj och ryska politiker som Putin och Lavrov under 2022. Dock är det svårt att konstatera att dessa är de viktigaste aktörerna vilket sägs om 2014, eftersom det förutom Putin diskuteras relativt generellt om Ryssland, Ukraina, EU och NATO som aktörer. Vidare nämns knappt de proryska rebellerna i rapporteringen från 2022 eftersom det refereras mer generellt till den ryska armén.

En ytterligare aspekt som de lyfter fram är att det i “den svenska bevakningen syns ett tydligt avstånd till Ukraina, såväl geografiskt som kulturellt. Fokus ligger mycket på internationell politik och sanktioner, ämnesområden där det finns korrespondenter utplacerade och nyhetsbyråer som levererar material oavbrutet.” De skriver även att “Däremot har de svårare att ge en bild av de ryska perspektiven, dessa finns varken hos nyhetsbyråerna eller i östra Ukraina. Av de tre undersökta medierna var det bara

---

⁷⁵ Ibid., 247.

SVT som hade en fast korrespondent i Moskva sommaren 2014” samt “att mediedramaturgin gärna ställer journalisten på den svagares sida gentemot de starka, men att man ändå försöker nå en balans i bevakningen och förstå hur den ryska sidan tänker. Objektivitet är alltså inte heller något oproblematisk i den svenska rapporteringen, även om man inte känner av någon styrning från politiska och militära källor”.⁷⁶

När det kommer till att det förekommer ett tydligt avstånd från Ukraina är det endast tydligt när det kommer till det geografiska då fokuset ofta handlar om annat än själva Ukraina under 2022. Dock är det många artiklar som försöker närma sig Ukraina och skapa medkänsla för befolkningen vilket kan tyda på att rapporteringen har närmat sig Ukraina kulturellt under 2022. Nygren och Hök motsäger sig själva genom att nämna hur tidningarna skickar korrespondenter till Ukraina för att beskriva civilas situation 2014. Detta förekommer även under 2022 för att skapa en närmare kontakt med folket i Ukraina. Det är därmed svårt att förstå vad de menar med att rapporteringen tar avstånd från Ukraina kulturellt.

Att rapporteringen 2014 inte får med de ryska perspektivet är både en likhet och skillnad med rapporteringen från 2022. Som nämnts ovan är det mycket tydligt att majoriteten av artiklarna under 2022 uttrycker stöd för Ukraina och rapporterar från ett ukrainskt perspektiv. Dock förekommer det artiklar som diskuterar rysk politik, ryska ledare, rysk strategi, intervjuer med ryska soldater och rapporter om hur ryska civila påverkas av kriget. Det går därmed att konstatera att rapporteringen 2022 är mycket ukrianacentrerad men att det ryska perspektivet definitivt finns inkluderat.

4.5.3 Ytterligare skillnader med rapporteringen 2022

En av de största skillnaderna som går att se mellan gestaltningen 2014 och 2022 är att problem som inte nämns under 2014 får en relativt stor roll i rapporteringen under 2022. Det handlar delvis om den stora svenska NATO-debatten men även om ämnen som migration, energikris och ekonomin. Dessa ämnen var inte lika relevanta under 2014 och är därför inte inkluderade i nyhetsrapporteringen. Världsläget har utvecklats mellan år 2014 och 2022 och det har framkommit nya problem som påverkar

---

⁷⁶ Ibid., 251, 260.

gestaltningen. Det går därför att se att gestaltningen av Ukrainakriget 2022 även formas av de rådande samhällsproblemen.

5. Resultatdiskussion

Efter att ha gått igenom gestaltningen av Ukrainakriget under både 2014 och 2022 och sedan jämfört dessa går det att dra vissa slutsatser. Den huvudsakliga slutsatsen som går att dra är att tidningsrapporteringen i Sverige om Ukrainakriget visar en stark positiv tendens för Ukraina som aktör i konflikten. Det går att identifiera tydliga tendenser för Ukraina i nyhetsrapporteringen under både 2014 och 2022, eftersom Ryssland gestaltas som antagonist och Ukraina som den svagare parten som kämpar för sin existens.

En ytterligare slutsats som går att dra efter analysen är att gestaltningen av kriget och tidningsrapporteringen har haft en kontinuerlig karaktär mellan 2014 och 2022. Detta beror på att nyhetsrapporteringen under båda perioder har en överrepresentation av artiklar som diskuterar både internationella och svenska inrikespolitiska frågor i relation till kriget. Artiklar av denna karaktär förekommer fler gånger än de artiklar som beskriver de faktiska händelserna på slagfältet och tyder på att nyhetsredaktionerna föredrar att rapportera om det som påverkar Sverige mest, varmed fokus är på den internationella maktkampen och konsekvenserna av den. Det går därmed att konstatera att både Aftonbladet och DN har gestaltat kriget på ett sätt som har gjort att majoriteten av artiklarna har ett annat huvudfokus än vad som sker i själva konflikten och på slagfältet.

En märkbar förändring som dock förekommer mellan gestaltningen 2014 och 2022 är hur rapporteringen från 2022 även inkluderar ämnen som inte var aktuella under 2014. Detta visar att diskussionen om kampen mot Ryssland och väst har utvecklats till att även inkludera nya faktorer som delvis är ett resultat av själva Ukrainakonflikten men som framför allt är en konsekvens av den övergripande maktkampen mellan Ryssland och väst.

6. Avslutning

6.1 Slutanalys

Det som går att konstatera efter slutsatserna om gestaltningen av Ukrainakriget 2014 och 2022 är att de svenska mediernas huvudmål med rapporteringen troligtvis inte är att gestalta vad som sker i Ukraina på slagfältet utan att skildra den pågående konflikten mellan Ryssland och västvärlden. Detta går att se då huvudfokuset inte ligger på själva Ukraina utan på faktorer kopplade till maktspelet mellan statliga aktörer på den internationella politiska scenen. Denna iakttagelse går även att finna i Ojala och Panttis undersökning då de kommenterar hur konflikten i Ukraina hamnar i bakgrunden till konflikten mellan öst och väst, vilket tyder på att detta är en trend i den svenska nyhetsrapporteringen som pågått sedan 2014. Detta stärks även av Nygren och Höks undersökning som menar att den svenska rapporteringen fokuserar på politik mer än själva konflikten.⁷⁷

Det går att se hur tidningarna gestaltar den snabbt förändrade säkerhetspolitiska och geopolitiska ordningen i Europa. De många artiklarna om hot mot NATO, utspel i internationell politik och hjälppaket från EU går att se som ett sätt att gestalta den politiska konflikten och skapar bilden av en kamp mellan Ryssland och väst. Fokuset på Ryssland mot väst går även att se genom gestaltningen av artiklar som berör problem som ekonomi, migration och energi då dessa är en konsekvens av konflikten. De precis som kriget i Ukraina är medel som Ryssland och väst använder för att försöka påverka varandra och är därmed en väsentlig del i gestaltningen då det är en del i maktspelet mellan parterna.

Fokuset på den pågående konflikten mellan Ryssland och väst har resulterat i att själva kriget i Ukraina delvis överskuggas. Båda tidningarna skriver relativt mycket om vad som sker i Ukraina genom både soldater, civila och vad de utsätts för i kriget. Men det är möjligt att dessa ämnen skulle få mer utrymme om den politiska kampen inte tog lika stor plats i nyhetsrapporteringen i relation till kriget.

---

⁷⁷ Ojala och Pantti. *Naturalising the new cold war: The geopolitics of framing the Ukrainian conflict in four European newspapers*, 52.

Nygren och Hök. *Ukraina och informationskriget: Journalistik mellan ideal och självcensur*, 251.

6.2 Eget kunskapsbidrag

Utifrån dessa slutsatser och resultat är det möjligt att konstatera att syftet med uppsatsen, vilket var att skapa en bild av hur tidningsrapporteringen om Ukraina har sett ut över tid, har genomförts. Genom att redogöra för hur rapporteringen har sett ut under 2022, samt att denna rapportering har jämförts med 2014 visar gestaltningens utveckling över tid. Det går även att konstatera att undersökningen genom detta har bidragit till att fylla den forskningslucka som funnits kring hur gestaltningen av Ukrainakriget sett ut i svenska tidningar under 2022.

Denna undersökning har även bidragit till att öka förståelsen för ämnet relationen mellan krig, konflikt och media. Detta har skett genom att granska svenska mediers konfliktrapportering och hur de väljer att gestalta Ukrainakriget. Undersökningen visar de tendenser och narrativ som läsaren av tidningarna Aftonbladet och DN påverkas av. Detta har i sin tur bidragit till att öka förståelsen för de gestaltningar som påverkar den svenska allmänheten och svenska beslutsfattare. Vilket kan bidra till att öka förståelsen för opinionsbildning och politiska beslut i Sverige i relation till kriget i Ukraina.

6.3 Vidare forskning

En svaghet med gestaltningsteorin är att den är till hjälp för att se de gestaltningar som förekommer i den media som analyseras, dock visar den inte vilken påverkan dessa gestaltningar har på konsumenterna av median. En mycket intressant utveckling av denna undersökning är därför att analysera hur stor påverkan mediegestaltningen av Ukrainakriget har på konsumenterna av tidningsartiklarna. Aftonbladet och DN uttrycker exempelvis starkt stöd till Ukraina och är starkt kritiska mot Ryssland. Det vore därför intressant att exempelvis undersöka om dessa artiklar påverkar läsaren till att uttrycka pro-ukrainska åsikter till följd av gestaltningen av konflikten. Det intressanta med denna typ av undersökning vore att undersöka hur mediekonsumtionen har påverkat opinionen i landet för att se hur stor påverkan nyhetsmedier har på läsarens åsikter.

Eftersom denna undersökning har analyserat Dagens Nyheter och Aftonbladet under 2022 vore det även intressant att expandera på detta och undersöka andra svenska

tidningar för att jämföra dessa med denna undersökning. Andra svenska tidningar har exempelvis geografiska och politiska skillnader som möjligtvis påverkar gestaltningen av nyheterna. Om det går att identifiera skillnader i gestaltningen i andra tidningar vore det också intressant att belysa om läsaren av dessa tidningar påverkas av skiljande gestaltningar och narrativ.

Det går även att bygga vidare på denna undersökning genom att analysera de artiklar som har publicerats efter juli 2022 eftersom kriget har fortsatt och utvecklats under 2022 och vidare fram till 2024. Det har skett mycket i både kriget med Ukrainas sommaroffensiv, samt på den internationella politiska scenen som exempelvis kriget i Gaza. Det vore därför intressant att undersöka om dessa händelser även har påverkat nyhetsrapporteringen och gestaltningen av Ukrainakriget.

7. Käll- och litteraturförteckning

7.1 Tryckt material

Lecheler, Sophie och Claes de Vreese H. "News Framing and Public Opinion: A Mediation Analysis of Framing Effects on Political Attitudes." *Journalism and Mass Communication Quarterly* 89, nr. 2, 2012.

Ojala, Markus och Pantti. "Naturalising the New Cold War: The Geopolitics of Framing the Ukrainian Conflict in Four European Newspapers." *Global media and communication* 13, nr. 1, 2017.

7.2 Tidningsartiklar

7.2.1. Aftonbladet

Adrian Ericson. Bidens NATO. *Aftonbladet*. 2022-05-20.

Adrian Ericson. Från isolerad fru - till krigsledare. *Aftonbladet*. 2022-07-29.

Adrian Ericson. Kreml uppger: Vi har eliminerat fem svenska legosoldater i Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-07-15.

Aftonbladet-TT. Norge: Uppgifter om avrättade ryska krigsfångar måste utredas. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Aftonbladet. Byborna räddade. *Aftonbladet*. 2022-07-22.

Aftonbladet. Bytet som gav. *Aftonbladet*. 2022-06-03.

Aftonbladet. EU:s sanktioner kan leda till ett skräckscenario. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Aftonbladet. Gränslöst beteende. *Aftonbladet*. 2022-04-15.

Aftonbladet. Han hotar Sverige - med nya robotar. *Aftonbladet*. 2022-04-15.

Aftonbladet. Hon är en röst i natten. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

Aftonbladet. Idrottens kraftiga reaktion. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Aftonbladet. Putin skickar sina bödlar till östra Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Aftonbladet. Putin ville spela hockey. *Aftonbladet*. 2022-07-08.

Aftonbladet. Styrkans mål: Döda Zelenskyj. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Amanda Hällsten, Adam Westin, Nivette Dawod. Blågula talet till riksdagen. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Amanda Hällsten, Joachim Kerpner. Svenskar väcktes av flyglarm. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Amanda Hällsten. Anföll ryska krigsfartyget med raketer. *Aftonbladet*. 2022-04-15.

Anders Lindberg. Sverige följer inga diktat från Moskva. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Anders Lindberg. Sverige hyllas för vapnen till Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Andreas Cervenka. Okänd titel. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Andreas Hansson, Linnea Digerstedt. Stänger kontor - efter kritiken. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Andreas Hansson. "Sommar med Ernst" ställs in efter 22 år. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Angelica Molin. Villaägare slänger mest. *Aftonbladet*. 2022-06-03.

Anna Sjögren. Oklart skick på skyddsrummen. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Benjamin Ekroth. Byäldsten i svenskbyn kidnappad. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

Beri Zangana, Emil Forsberg. Sluga planen hotar freden. *Aftonbladet*. 2022-04-01.

Beri Zangana. Cherson har fallit. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Britt Peruzzi. Akut läge för äldre i Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Britt Peruzzi. Kors - vilket dilemma för påven i påsk. *Aftonbladet*. 2022
(Ospecificerat datum).

Carl-Michael Edenborg. Förkrossande. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Cecilia Benedelle. Hon hade precis lärt sig skratta. *Aftonbladet*. 2022-06-03.

Christina Nordh. Krig i Europa. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Christina Nordh. Kämpe in i det sista. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Christina Nordh. Ser ut som de flesta överlevt. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Emanuel Silva. Beskedet till Putin: Finland är redo. *Aftonbladet*. 2022-06-02.

Emelie Svensson. Komedi tröst i krigets tragedi. *Aftonbladet*. 2022-04-01.

Emelie Svensson. Taras, 9: Jag vill inte att vi ska lämna pappa kvar. *Aftonbladet*.
2022-03-18.

Emil Forsberg, Olof Svensson. En helt ny nivå. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Emil Forsberg. Framgångar för Ryssland i östra Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-05-27.

Emil Forsberg. Förstärks från norr till söder. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Emil Forsberg. Giftmolnet stiger upp mot skyn: Galenskap. *Aftonbladet*. 2022-06-03.

Emil Forsberg. Kritiserade Putin - har förlorat allt. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

Emil Forsberg. Ny attack nära Kiev. *Aftonbladet*. 2022-07-29.

Emil Forsberg. Utrikesministerns tydliga önskelista till Nato: Vapen, vapen, vapen. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Erik Melin. Går på knäna - På väg mot konkursen. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Fanny Westling. Demoskop: Fyra av fem oroliga för att kriget ska spridas. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Gustaf Larsson. Då chockhöjs bensinpriset. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Gustaf Larsson. Smocka. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

Hans Österman, Christina Nordh. Kupp mot Putin allt närmare. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Ingvar Persson. Bolån mat och bränsle - kriget gör allt dyrare. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Ingvar Persson. Putins bästa kunder håller på att ge upp. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

Jacob Rudenstam. Putin - en sjuk man. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Jacob Ruderstam, Amanda Hällsten. Beskedet: Jag avgår. *Aftonbladet*. 2022-07-08.

Jenny Alexandersson. Öppnar slottet för flyktingarna. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Joachim Kerpner. Albert, 24: Vill inte åka hem i kista. *Aftonbladet*. 2022-04-01

Joachim Kerpner. Hjälte i rysk media. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Joachim Kerpner. Liken ruttade i Izjums källare. *Aftonbladet*. 2022-04-29.

Johan Edgar. De vädjar till Putin: Skydda oss. *Aftonbladet*. 2022-05-27.

Johan Edgar. Dubbelattacker ska rädda seger. *Aftonbladet*. 2022-04-29.

Johan Edgar. Iskylan mot Putin. *Aftonbladet*. 2022-02-24.

Johan Edgar. Nytt bakslag för Putin: soldaterna vägrar lyda order. *Aftonbladet*. 2022-04-01.

Johan Edgar. Som Sovjet på 80-talet. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Johan Edgar. Vita huset: Ryssland kan planera för operation med kemiska vapen. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Johan Edgar. "Mamma, det är ett helvete". *Aftonbladet*. 2022-04-22.

Johanna Frändén. Gigantisk identitetskras för Putins beundrarskara. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Johanna Frändén. Han får Le Pen att framstå som rumsren. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Johanna Frändén. Inte i Sverige som de modiga besluten tas. *Aftonbladet*. 2022-06-03.

Johanna Frändén. Jag minns känslan av att något förändrats. *Aftonbladet*. 2022-05-13.

Johanna Frändén. Kriget har fört samman klimatmål och fred. *Aftonbladet*. 2022-04-01.

Johanna Frändén. Oredan i fransk politik - som luciatåg på dagis. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Johanna Frändén. Ryssmocka i slutfajten. *Aftonbladet*. 2022-04-22.

Johanna Frändén. Rädslan för Putin tog mig till Skövde. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Johanna Frändén. Vem ska snacka upp Sverige för svenskarna? *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Johanna Frändén. Vänsterväljarna avgör - men är inte peppade. *Aftonbladet*. 2022-04-22.

Johanna Sima, Blåbrun feminism är en ideologi för män. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

John Granlund, Olof Svensson. Klart vi inte är nöjda. *Aftonbladet*. 2022-06-03.

John Granlund. Försvaret aktiverar hemvärnet på Gotland. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

John Granlund. Kommer försöka påverka. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

John Granlund. Varnar - för robotattack mot Sverige. *Aftonbladet*. 2022-07-08.

Jon Forsling. Miljardären: Är ingenting. *Aftonbladet*. 2022-07-22.

Jonatan Pinheiro Diamant. Blågult om playoff till VM.: "Det känns otänkbart att spela borta mot Ryssland". *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Jonna Sima. Gäller att huka sig - när M får feeling. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Kalle Holmqvist. När ryssen kom. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Karin Pettersson. Inte ens Putin vet vart detta tar vägen. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Kerstin Nilsson. Tar över om Putin dör nu. *Aftonbladet*. 2022-05-03.

Lena Mellin. Andersson sätts på prov - kan leda till seger i höst. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Lena Mellin. Farligaste perioden för Sverige. *Aftonbladet*. 2022-05-13.

Lena Mellin. Finns skäl för oro - är en farlig tid. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Lena Mellin. Kritiserad, portad - stödet ökar. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

Lena Mellin. Lyftet. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Lena Mellin. Nya myrsteget närmare Nato. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Lena Mellin. Tre ledare - tre sorters problem. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Lotte Fernvall, My Rohwedder. Kallar S för amatörparti. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Manne B Wiklund. Svenskvapen slår ut ryska supervagnen. *Aftonbladet*. 2022-05-13.

Manne Berggren Wiklund. Putin gratulerade försvarsministern: Vi kontrollerar Mariupol nu. *Aftonbladet*. 2022-04-22.

Matilda Aprea Malmqvist, Beri Zangana. Planen bar kärnvapen. *Aftonbladet*. 2022-04-01.

Matilda Aprea Malmqvist, Johan Edgar, Benjamin Ekroth, Emil Forsberg. Det är ett folkmord. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

Matilda Aprea Malmqvist. Ryska kvinnor rasar - skär sönder lyxväskor. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Militärexpert svarar på läsarnas frågor om kriget. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

My Rohwedder. (Ospecificerad titel). *Aftonbladet*. 2022-04-15.

Niclas Vent. Det döljer sig bakom Putins nazistutspel. *Aftonbladet*. 2022-05-20.

Nivette Dawod. Yarko, 21, går från smoothie till strid. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Oisín Cantwell. Sverige, agera för tribunal mot Putin. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Osín Cantwell. Säpo kallar till pressträff och säger inget om allt. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Ola Palmström. Larmet: Kvinnor i Ukraina våldtas. *Aftonbladet*. 2022-04-15.

Ola Palmström. Sanningen om blågula kuppen. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Pernilla Eriksson. Nya hotet mot Sverige. *Aftonbladet*. 2022-07-01.

Peter Gustafsson. Lita inte en sekund på att Putin vill förhandla. *Aftonbladet*. 2022-05-03.

Peter Gustavsson. I Putinprisernas spår följer nyfattigdomen. *Aftonbladet*. 2022-05-27.

Peter Kadhammar. Statslösa Claudia vågar inte säga sitt efternamn. *Aftonbladet*. 2022-04-01.

Petter Larsson. Putins panikdrag. *Aftonbladet*. 2022-07-22.

Petter Larsson. Så kan kriget ta slut. *Aftonbladet*. 2022-07-15.

Sebastian Comar Alm. Putins tal - vill rena Ryssland från avskum och förrädare. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Sebastian Comar Alm. Skräckplan mot Sverige. *Aftonbladet*. 2022-05-06.

Simon Bank. Ta ifrån honom allting. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Sportbladet-TT. Min familj svälter i något skyddsrum. *Aftonbladet*. 2022-04-15.

Staffan Lindberg. Då blir det ett helvete på jorden. *Aftonbladet*. 2022-06-17.

Staffan Lindeberg. Försvann på floden - nu har Sasj, 4 hittats död. *Aftonbladet*. 2022-04-08.

Susanna Vidlund. Skickar ambulanser för att hjälpa Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-04-01.

Thomas Engström. Fienden exsovjeter har är Putin. Punkt. *Aftonbladet*. 2022-02-24.

TT- Aftonbladet. EU-ledarna tog tåget till Kiev för fortsatt stöd - fördömer ryska styrkors "massaker". *Aftonbladet*. 2022-06-17.

TT- Aftonbladet. Köprusch i svenska jaktbutiker. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

TT-AFP-Aftonbladet. Mätningen av strålning vid kärnkraftverket dröjer - utrustning saknas. *Aftonbladet*. 2022-04-15.

TT-Aftonbladet. Biden och Xi talar om Ukraina. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

TT-Aftonbladet. Föreslår att Ukraina ger upp mark - Zelenskyj rasar mot Kissinger.
Aftonbladet. 2022-05-27.

TT-Aftonbladet. Marin mötte Zelenskyj i Kiev. *Aftonbladet*. 2022 (Ospecificerat datum).

TT-Aftonbladet. Mat har blivit orimligt dyrt. *Aftonbladet*. 2022-07-29.

TT-Aftonbladet. Peter Lidén kommenterar kriget. *Aftonbladet*. 2022-07-01.

TT-Aftonbladet. Rysk ilska efter USA:s besked: Tredje land kan dras in i kriget.
Aftonbladet. 2022-06-03.

TT-Aftonbladet. Sverige ger sjömålsrobot till Ukraina: "Är en fråga om solidaritet".
Aftonbladet. 2022-06-03.

TT-Aftonbladet. SVT-korre togs hem - är tillbaka i Ryssland. *Aftonbladet*.
2022-03-25.

TT-Aftonbladet. SVT:s vädjan: Porta Ryssland från Eurovision. *Aftonbladet*.
2022-02-25.

TT-Aftonbladet. Ukrainas flotta: Vi har sprängt ett stort ryskt landstigningsfartyg.
Aftonbladet. 2022-03-25.

TT-Aftonbladet. Ukrainsk borgmästare frisläppt i utbyte mot unga ryska soldater.
Aftonbladet. 2022-03-18.

TT-Aftonbladet. Ukrainsk oligark säljer sin yacht för att hjälpa hemstaden Charkiv.
Aftonbladet. 2022-03-04.

TT-Aftonbladet. WHO varnar: Kriget i Ukraina ökar risken för nytt mässlingsutbrott. *Aftonbladet*. 2022-04-29.

TT-Aftonbladet. Över 150 ukrainska landmärken förstörda efter ryska attacker. *Aftonbladet*. 2022-06-24.

Wolfgang Hansson. 9 exempel på att Ryssland verkar ha som mål att visa att man är beredd att bryta mot alla krigets regler. *Aftonbladet*. 2022-04-15.

Wolfgang Hansson. Ett önsketänkande med kupp - det är farligast för Putin. *Aftonbladet*. 2022-03-25.

Wolfgang Hansson. Första segern. *Aftonbladet*. 2022-05-20.

Wolfgang Hansson. Historiska höjningen kan bli Joe Bidens fall. *Aftonbladet*. 2022-07-17.

Wolfgang Hansson. Kan bli långt och intensivt. *Aftonbladet*. 2022-05-27.

Wolfgang Hansson. Rysslands logik är svårbegriplig. *Aftonbladet*. 2022-06-24.

Wolfgang Hansson. Showen ändå en dimridå. *Aftonbladet*. 2022-07-01.

Wolfgang Hansson. Storhetsvansinne. *Aftonbladet*. 2022-02-25.

Åsa Linderborg. Kärnvapen i Norrbotten lugnar knappast Putin. *Aftonbladet*. 2022-03-04.

Åsa Linderborg. Paludan är mer av en tönt i Danmark. *Aftonbladet*. 2022-04-22.

Åsa Linderborg. Putin den som vinner på sanktioner mot medier. *Aftonbladet*. 2022-03-18.

Åsa Linderborg. Skammen hos min ryska vän. *Aftonbladet*. 2022-03-11.

7.2.2 Dagens Nyheter

Amanda Dahl. Allvarligaste säkerhetsläget sedan andra världskriget. *Dagens Nyheter*. 2022-02-25.

Amanda Dahl. Det urskillningslösa våldet mot civila ett tecken på desperation, *Dagens Nyheter*. 2022-03-18.

Amanda Sokolnicki. Om vi inte hjälper Ukraina - varför tror vi att andra ska skydda oss. *Dagens Nyheter*. 2022-02-25.

Anna-Lena Laurén. Jubel när Putins propagandakör får reseförbud. *Dagens Nyheter*. 2022-02-24.

Anna-Lena Laurén. Många i Ryssland väljer att inte veta vad som sker i Ukraina. *Dagens Nyheter*. 2022-04-01.

Anna-Lena Laurén. Rysk-ortodoxa kyrkans stöd till kriget splittrar Ryssland. *Dagens Nyheter*. 2022-05-27.

Annika Ström Melin. Putins krig gör att Macron vill stärka Frankrikes självförsörjning. *Dagens Nyheter*. 2022-03-25.

Annika Wilhelmson. Säkerhetsexperten om evakueringarna i Ukraina: "viktigt hålla huvudet kallt". *Dagens Nyheter*. 2022-07-08.

Barbro Hedvall. Jag trodde det pågick ett krig. *Dagens Nyheter*. 2022-07-29.

Barbro Hedvall. Äldre vänsterherrar måste bli besvikna - S kan inte dra ut mer på Natofrågan. *Dagens Nyheter*. 2022-05-06.

Bilbo Göransson, Clas Svahn. Ukrainska militären kraftsamlar kring Cherson för en motoffensiv. *Dagens Nyheter*. 2022-07-29.

Clas Svahn. Rysslandsexpert: Putin har satsat allt på kriget och måste vinna. *Dagens Nyheter*. 2022-04-08.

Clas Svahn. Tyskland och Frankrike planerar för att stoppa rysk gas. *Dagens Nyheter*. 2022-04-01.

DN. Räkna inte med att ryska folket tröttnar på Putin. *Dagens Nyheter*. 2022-04-22.

DN. Européerna vet vilka värden som står på spel. *Dagens Nyheter*. 2022-06-24.

DN. Håll i och håll ut - annars vinner Putin. *Dagens Nyheter*. 2022-07-22.

DN. Inte en kvadratmeter av Ukraina till Ryssland. *Dagens Nyheter*. 2022-06-17.

DN. Johnson hade inte en chans. *Dagens Nyheter*. 2022-07-08.

DN. Kläm åt autokraten Orban där det verkligen känns. *Dagens Nyheter*. 2022-04-08.

DN. Kriget i Ukraina tvingar fram enklare matvanor. *Dagens Nyheter*. 2022-04-08.

DN. Krympt parad när segerdagen ska firas i Moskva. *Dagens Nyheter*. 2022-05-06.

DN. Macron varnar för "förnedrad" Putin. *Dagens Nyheter*. 2022-05-20.

DN. Nato kan hjälpa Sverige betala av skulden till Baltikum. *Dagens Nyheter*. 2022-05-20.

DN. Nato varnar för rysk skenmanöver. *Dagens Nyheter*. 2022-04-01.

DN. Nu tar Sverige ställning - nu står Sverige på rätt sida. *Dagens Nyheter*. 2022-03-25.

DN. Snart kan Kristersson och Andersson vara kollegor. *Dagens Nyheter*. 2022-05-27.

DN. Tack för ert mod och er kyla, Finland. *Dagens Nyheter*. 2022-05-13.

DN. Vi kan alla hjälpa till - nu fryser vi ut Putin. *Dagens Nyheter*. 2022-05-06.

DN. Västlig demokrati står mot Putins nystalinism. *Dagens Nyheter*. 2022-03-18.

DN. "Natomedlemskap innebär ja till kärnvapendoktrinen". *Dagens Nyheter*. 2022-03-11.

Emma Höen Bustos. M ville väl ta emot ukrainare? *Dagens Nyheter*. 2022-07-15.

Emma Höen Bustos. Nu måste skolorna förberedas. *Dagens Nyheter*. 2022-03-11.

Erik de la Reguera. Tunga EU-länder ställer sig bakom kandidatstatus. *Dagens Nyheter*. 2022-06-17.

Erik de la Reguera. Tunga ledare varnar för "föredring" av Putin. *Dagens Nyheter*. 2022-05-20.

Erik Helmersson. Det ryska artilleriet i Ukraina gav eko ända till Almedalen. *Dagens Nyheter* 2022-07-08.

Erik Helmersson. Estlands Kaja Kallas - en citatmaskin för demokratin. *Dagens Nyheter*. 2022-05-27.

Erik Ohlsson. Putins främsta försvarare gillar att förnedra sin motpart. *Dagens Nyheter*. 2022-03-11.

Evelyn Jones. "Finland måste utan dröjsmål ansöka om medlemskap i Nato". *Dagens Nyheter*. 2022-05-13.

Ewa Stenberg. Brådskan visar att kommande veckor kan bli riskfyllda. *Dagens Nyheter*. 2022-05-13.

Ewa Stenberg. Här är tre saker som svenska politiker kan lära sig av Zelenskyj. *Dagens Nyheter*. 2022-03-25.

Frida Bergkvist. Analys i Natofrågan tidigareläggs - ska presenteras 13 maj. *Dagens Nyheter*. 2022-04-22.

Gina Gustavsson. Det är inte tillit som driver ukrainarna till ursinnigt försvar av sin demokrati. *Dagens Nyheter*. 2022-03-04.

Gunther Mårder och Fabian Bengtsson. Tio sätt att ge flyktingar från Ukraina en bra start. *Dagens Nyheter*. 2022-03-05.

Gustav Olsson. Stort kraftverk kan vara Putins nästa mål. *Dagens Nyheter*. 2022-07-22.

Hamilton Steiner. Mer än en miljon människor har flytt från landet. *Dagens Nyheter*. 2022-03-04.

Hanna Jakobsson. "Ert stöd är helhjärtat, det är baserat på kärleken till frihet". *Dagens Nyheter*. 2022-03-25.

Ingmar Nevéus. I Navalnyjs spår - han riskerar ett liv i fängelse för Putinmotstånd. *Dagens Nyheter*. 2022-07-29.

Ingmar Nevéus. Soldater skickar hem plundrat gods till Ryssland. *Dagens Nyheter*. 2022-04-08.

Ingmar Nevéus. Ukrainska "nationalister" rensas ut i ryska läger. *Dagens Nyheter*. 2022-06-03.

Ingmar Nivéus. Mariupol kan bli Putins Srebrenica. *Dagens Nyheter*. 2022-03-18.

Jenny Kallin. Så rustas Gotland. *Dagens Nyheter*. 2022-04-01.

Jenny Nyman. Ryska ambassaden använder dödad svensk soldat för att varna frivilliga. *Dagens Nyheter*. 2022-07-29.

Johan Fyrk. Svenska myndigheten varnar för skämtbilder på nätet. *Dagens Nyheter*. 2022-06-10.

Jörn Spolander. Vi har ett stort lufthav att försvara, och det kommer hela tiden nya hot. *Dagens Nyheter*. 2022-05-27.

Katrine Marcal. Boris Johnson kommer återigen att fatta pennan. *Dagens Nyheter*. 2022-07-15.

Lars Calmfors. De svenska förslagen på sänkta skatter skulle finansiera Putins krigsmaskin. *Dagens Nyheter*. 2022-03-18.

Lars Calmfors. Den ensidiga debatten äventyrar legitimiteten för ett Natomedlemskap. *Dagens Nyheter*. 2022-04-29.

Lovisa Herold. Olof Scholz försvarar sin valda linje mot Ryssland. *Dagens Nyheter*. 2022-06-10. 18.

Marcus Derland. Världen vill ha mineraler från Sverige - men gruvorna bäddar för nya konflikter. *Dagens Nyheter*. 2022-06-10.

Martin Gelin. Svårt att ena USA när Trump kallar Putins intåg "genidrag". *Dagens Nyheter*. 2022-02-24.

Mia Holmgren. Hälften av Kievs befolkning på flykt - ryska trupper allt närmare. *Dagens Nyheter*. 2022-03-11.

Mia Holmgren. Kreml leveranser av vapen hot mot Europas säkerhet. *Dagens Nyheter*. 2022-04-29.

Michael Winaiarsky. Amnesty: Bombningen av teatern i Mariupol var ett krigsbrott. *Dagens Nyheter*. 2022-07-01.

Michael Winiarski. Den ryska taktiken grusar hoppet om att hitta diplomatiska lösningar. *Dagens Nyheter*. 2022-02-24.

Michael Winiarski. Det här riskerar att bli det blodigaste kriget i Europa på flera generationer. *Dagens Nyheter*. 2022-02-25.

Michael Winiarski. Diplomatin är resultatlös - det blir på slagfälten kriget avgörs. *Dagens Nyheter*. 2022-03-11.

Michael Winiarski. Hårt slag mot Ukraina att skäras av från havet. *Dagens Nyheter*. 2022-03-04.

Michael Winiarski. Kriget i Ukraina står och väger. *Dagens Nyheter*. 2022-05-13.

Michael Winiarski. Krigsfångar förs till Ryssland - Anklagas för "terrorism". *Dagens Nyheter*. 2022-06-10. 20.

Michael Winiarski. Långt utnötningskrig gynnar Ryssland. *Dagens Nyheter*. 2022-06-24.

Michael Winiarski. Nu skickar USA och väst allt tyngre vapen. *Dagens Nyheter*. 2022-04-29.

Michael Winiarski. Rysk annektering av ytterligare en utbrytarrepublik kan vara på gång. *Dagens Nyheter*. 2022-03-01.

Mikael Holmström. Pilotavhopp kastar in försvaret i svår kris. *Dagens Nyheter*. 2022-07-15.

Nato varnar för att Kreml förbereder biologiska vapen. *Dagens Nyheter*. 2022-03-25.

Pia Gripenberg, Mikael Holmström. Tyngsta beskedet från Natos toppmöte: Kalla kriget är tillbaka. *Dagens Nyheter*. 2022-07-01.

Pia Gripenberg, Sigrid Melchior. Så väntas Ryssland svara på sanktionerna. *Dagens Nyheter*. 2022-02-24.

Pia Gripenberg. Putin fick fart på processen att göra EU större. *Dagens Nyheter*. 2022-06-24.

Pia Gripenberg. "Vi har redan fört in 60-70 procent av EU:s lagstiftning". *Dagens Nyheter*. 2022-06-17.

Sanna Torén Björling, Adam Svensson, Nora Fares. Kievborna säger "jag älskar dig" till varandra. *Dagens Nyheter*. 2022-02-25.

Sasja Beslik. Väst är beroende av Rysslands gas och smutsiga pengar. *Dagens Nyheter*. 2022-03-04.

Sigrid Melchior. Kö vid gränsen - grannländer redo att ta emot flyktingar. *Dagens Nyheter*. 2022-02-25.

Sigrid Melchior. Möt Manneken Pis egen påklädare. *Dagens Nyheter*. 2022-07-22.

Sigrid Melchior. Otroligt viktig signal att Ukraina och Moldavien får kandidatstatus. *Dagens Nyheter*. 2022-06-24.

Sujay Dutt. Så många ryska soldater kan ha dött. *Dagens Nyheter*. 2022-03-18.

Torbjörn Petersson. Så ska spannmål från Ukraina nå omvärlden. *Dagens Nyheter*. 2022-06-10.

TT-AFP-AP. Många döda i attacker i Ukraina. *Dagens Nyheter*. 2022-07-15.

TT. Fler pansarvärnsvapen sänds till Ukraina. *Dagens Nyheter*. 2022-07-01.

TT. Rekordmånga internflyktingar i världen. *Dagens Nyheter*. 2022-05-20.

7.3 Litteratur

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. och Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5, uppl. Stockholm: Wolters Kluwer, 2017.

Goffman, Erving. *Frame analysis*. Northeastern University Press, 1986.

Hoskins, Andrew och O'Loughlin, Ben. *War and Media the Emergence of Diffused War*. Cambridge Polity, 2010.

Nygren, Gunnar och Hök, Jöran. *Ukraina och informationskriget: Journalistik mellan ideal och självcensur*. MSB rapport MSB1005, 2016.

Orenstein, Mitchell A. *The Lands in Between: The New Politics of Russia's Hybrid War*. Oxford Academic, 2019.

Treyger, Elina, Cheravitch, Joe, och Cohen, Raphael S. *Russian Disinformation Efforts on Social Media*. Rand Corporation, 2022.

Tumber, Howard och Palmer, Jerry. *Media at War the Iraq Crisis*. London: SAGE, 2004.

Wood, Elizabeth A., Pomeranz, William E., Merry, E. Wayne och Trudoliubov, Maksim. *Roots of Russia's war in Ukraine*. Columbia University Press, 2015.

7.4 Internetkällor

Bonnier News. Vår organisation. *Bonnier News*. 2023.

<https://www.bonniernews.se/om-oss/organisation> (Hämtad 2024-01-02)

Schibstedt. Aftonbladet. *Schibstedt*. 2023.

<https://schibsted.com/about/we-are-schibsted/news-media/> (Hämtad 2024-01-02)

Sökformulär för Nya Lundstedt dagstidningar (NLD). *Nya Lundstedt dagstidningar*. 2023. <https://tidning.kb.se/nld/nld/nlnav> (Hämtad 2024-01-02)

Visual Journalism Team. Ukraine in maps: Tracking the war with Russia. *BBC*. 2023-12-20. <https://www.bbc.com/news/world-europe-60506682> (Hämtad 2024-01-03)

8. Bilagor

8.1 Tabell från Ojala och Panttis undersökning

Table 3. Articles emphasising Russia's actions and responsibility in the conflict in headlines or images (as a proportion of all articles published by the paper in the period).

Newspaper	Maidan	Odessa	MHI7	Minsk	Total
<i>The Guardian</i> (online)	15.6	6.7	22.0	18.8	18.6
<i>Die Welt</i>	12.5	8.3	28.1	20.0	20.0
<i>Dagens Nyheter</i>	14.3	14.3	23.1	14.3	17.3
<i>Helsingin Sanomat</i>	9.5	0.0	7.1	8.7	7.4

78

---

⁷⁸ Ojala och Pantti. *Naturalising the new cold war: The geopolitics of framing the Ukrainian conflict in four European newspapers*, 50.

8.2 Tabeller från Nygren och Höks undersökning

	SVERIGE	RYSSLAND	UKRAINA	POLEN	TOTALT
Internationella politiska diskussioner om sanktioner, förhandlingar m.m.	19	16	10	20	15
Väpnade strider	11	13	17	7	13
Konsekvenser för de civila	5	10	19	2	11
Proryska rebeller	5	1	1	7	3
Rysk inblandning (vapen, humanitär hjälp, trupper)	10	11	10	18	12
Militärt stöd till Ukraina	0	1	3	3	2
Folkligt stöd för någon av parterna	1	1	4	4	3
Konsekvenser för ekonomin av t.ex. sanktioner	14	7	9	16	10
Förhandlingar (t.ex. Minsk)	2	5	1	2	3
Berättelser om ukrainsk militär	0	7	16	1	8
Nedskjutningen av MH17	30	13	6	17	14
Övrigt	2	13	4	3	7
Summa	100	100	100	100	100
Antal artiklar (N=)	249	623	651	352	1875

Tabell 1. Huvudtema i bevakningen av konflikten (% av antal artiklar).

79

	SVERIGE	RYSSLAND	UKRAINA	POLEN	TOTALT
Stöd för Ukraina, för dess regering eller militär	50	4	73	56	44
Stöd för de civila	6	14	8	0	8
Stöd för den ryska regeringen	4	50	0	0	17
Stöd för proryska separatister	2	11	0	0	4
Neutralt	37	21	18	44	27
Summa	100	100	100	100	100
Antal artiklar	249	624	649	352	1874

Tabell 2. Vilket perspektiv uttrycks i artikeln/inslaget? (%)

80

⁷⁹ Nygren och Hök. *Ukraina och informationskriget: Journalistik mellan ideal och självcensur*, 246.

⁸⁰ *Ibid.*, 248.